

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

Zdanění podnikajících fyzických osob

Bc. Kateřina Brůhová

© 2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Kateřina Brůhová

Ekonomika a management

Název práce

Zdanění podnikajících fyzických osob

Název anglicky

Taxation of entrepreneurial natural persons

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je sestavení přehledu o způsobu zdanění příjmů u nadefinovaných skupin podnikajících fyzických osob v České republice. Dílčím cílem práce je identifikace rozdílů ve způsobech zdanění podnikajících fyzických osob v ČR a sousedních státech.

Metodika

Na základě syntézy tezí z odborné literatury bude vytvořena literární rešerše. Vlastní část práce bude založena na komparaci metod zdanění konkrétních skupin fyzických osob v ČR. Nejvhodnější způsob zdanění bude určen dle nejnižší daňové povinnosti a nejnižší administrativní zátěže. Dále dojde ke komparaci způsobů zdanění a k určení míry daňového zatížení konkrétních skupin podnikajících fyzických osob v ČR a v sousedních státech.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Daňová evidence, paušální výdaje, paušální daň, podnikání.

Doporučené zdroje informací

- HNÁTEK, Miloslav. Zcela legální daňové triky 2022: pro podnikatele, svobodná povolání, pronajímatele, zaměstnance, studenty, seniory. Praha: Grada, 2022-. ISBN 978-80-907398-5-7
- MACHÁČEK, Ivan. Fyzické osoby a daň z příjmů, 4.vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2021. ISBN 978-80-7676-075-2
- MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2021: úplná znění platná k 1. 1. 2021 : včetně daňového balíčku. 32. vydání. Praha: Grada Publishing, 2021. ISBN 9788027131303
- ŠIROKÝ, Jan. Daň v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SDEU, společný konsolidovaný základ daně (CCCTB), akční plán BEPS, zdanění finančního sektoru. 7. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Leges, 2018. Teoretik. ISBN 978-80-7502-274-5.
- VYCHOPEŇ, Jiří. Daň z příjmů 2022. Vydání osmnácté. Praha: Wolters Kluwer, 2022. Meritum (Wolters Kluwer). ISBN 978-80-7676-356-2.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Jana Hinke, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 13. 7. 2022

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Zdanění podnikajících fyzických osob" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Janě Hinke, Ph.D., za její vstřícnost, cenné připomínky a rady, které přispěly k vypracování této diplomové práce. Dále děkuji Jiřímu Novákovi za jeho čas věnovaný veškerým odborným konzultacím v oblasti daňové problematiky.

Zdanění podnikajících fyzických osob

Abstrakt

Předmětem diplomové práce „Zdanění podnikajících fyzických osob“ je definice a výpočet daně z příjmů fyzických osob u modelových příkladů daňových subjektů. Teoretická část zahrnuje ucelený přehled o živnostenském podnikání, samotné dani z příjmu fyzických osob, dále obsahuje schéma jejího výpočtu a způsoby evidence podnikatelské činnosti. V závěru teoretické části je poskytnuta deskripce způsobu zdanění podnikajících fyzických osob ve dvou vybraných sousedních státech ČR. Praktická část je zaměřena na samotný výpočet daňové povinnosti u nadefinovaných modelových příkladů s ohledem na různé způsoby evidence výdajů na dosažení jejich příjmů. Závěr praktické části obsahuje komparaci potencionálního zdanění modelových příkladů v zahraničí.

Klíčová slova: Daň z příjmu fyzických osob, daňová evidence, paušální výdaje, paušální daň, podnikání, sazba daně, daňová povinnost

Taxation of entrepreneurial natural persons

Abstract

The subject of the master's thesis "Taxation of Entrepreneurial Natural Persons" is the definition and calculation of income tax for natural persons using model examples of tax entities. The theoretical part includes a comprehensive overview of business activities, the income tax itself, and a schema of its calculation, as well as methods of recording entrepreneurial activity. The practical part is focused on the calculation of tax liability for defined model examples, taking into account different methods of recording expenses to generate income. The conclusion of the practical part contains a comparison of potential taxation of model examples abroad.

Keywords: Income tax for natural persons, tax records, lump sum expenses, lump sum tax, business activities, tax rate, tax liability.

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	13
3.1 Vymezení fyzické osoby v právním smyslu	13
3.1.1 Právní osobnost fyzických osob	13
3.2 Živnostenské podnikání	14
3.2.1 Charakteristika živnosti a její pojmové znaky	14
3.2.2 Negativní vymezení živnosti	15
3.2.3 Subjekty provozující živnost	16
3.2.4 Podmínky provozování živnosti	18
3.2.5 Překážky provozování živnosti.....	19
3.2.6 Rozdělení živností.....	20
3.2.7 Živnostenské oprávnění a jeho vznik.....	21
3.2.8 Identifikační číslo	22
3.3 Charakteristika daně z příjmů fyzických osob ČR.....	22
3.3.1 Poplatník DPFO	22
3.3.2 Předmět DPFO	23
3.4 Schéma celkového zdanění	25
3.4.1 Nezdánitelné části základu daně – odčitatelné položky.....	27
3.4.2 Sazba daně	27
3.4.3 Slevy na dani, daňová zvýhodnění	27
3.4.4 Výpočet daňové povinnosti	29
3.4.5 Lhůty pro podání daňového přiznání	31
3.4.6 Zálohy na daň z příjmu	31
3.5 Způsoby evidence podnikatelské činnosti v ČR	32
3.5.1 Vedení účetnictví	33
3.5.2 Daňová evidence	34
3.5.3 Paušální výdaje	34
3.5.4 Paušální daň	35
3.6 Daň z příjmu podnikajících fyzických osob Německa	36
3.7 Daň z příjmů podnikajících fyzických osob Polska.....	40
4 Vlastní práce	44
4.1 Modelový příklad 1 - řemeslné živnostenské podnikání.....	44
4.1.1 Charakteristika daňového subjektu.....	44

4.1.2	Paušální výdaje	45
4.1.3	Vedení účetnictví	46
4.1.4	Paušální daň	48
4.2	Modelový příklad 2 - neřemeslné živnostenské podnikání	48
4.2.1	Charakteristika daňového subjektu	48
4.2.2	Paušální výdaje	49
4.2.3	Skutečně vynaložené náklady	50
4.2.4	Paušální daň	51
4.3	Modelový příklad 3 - podnikání dle zvláštních předpisů	51
4.3.1	Paušální výdaje	52
4.3.2	Daňová evidence	53
4.3.3	Paušální daň	54
4.4	Daňové zatížení modelových příkladů v Německu.....	54
4.4.1	Modelový příklad 1 – Miloš Topenář	55
4.4.2	Modelový příklad 2 – Stanislav Čistý.....	56
4.4.3	Modelový příklad 3 – Mgr. Markéta Spravedlivá.....	57
4.5	Daňové zatížení modelových příkladů v Polsku	58
4.5.1	Modelový příklad 1 – Miloš Topenář	58
4.5.2	Modelový příklad 2 – Stanislav Čistý.....	59
4.5.3	Modelový příklad 3 – Mgr. Markéta Spravedlivá.....	60
5	Zhodnocení výsledků.....	62
5.1	Zhodnocení míry zdanění subjektů v České republice.....	62
5.2	Mezinárodní zhodnocení míry zdanění	64
6	Závěr.....	67
7	Seznam použitých zdrojů.....	69
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratek	73
8.1	Seznam obrázků	73
8.2	Seznam tabulek.....	73
8.3	Seznam grafů.....	74
Přílohy	75
	Daňový systém ČR jako celek.....	75

1 Úvod

Daně představují hlavní příjem do státního rozpočtu každé země a neodmyslitelnou část životů všech lidí, kteří v dané zemi žijí. Bez daňových příjmů by stát jako takový nedokázal fungovat. Konkrétně daň z příjmu fyzických osob se však společnosti dotýká nejviditelněji, jelikož se týká všech ekonomicky aktivních obyvatel.

Ve společnosti se lze setkat s názorem, že daně jsou „nutné zlo“ a každý občan by se tomuto zlu nejraději vyhnul. Pro mnoho podnikatelů se snižování míry daňového zatížení a její optimalizace stává klíčovou strategií pro úspěšné podnikání. Zdanění podnikajících fyzických osob má v určitých případech významné dopady na výši nákladů a správná strategie snižování daňové povinnosti může ve finále přinést podnikatelům významné úspory.

V oblasti daní a účetnictví je daň z příjmu fyzických osob velmi důležitou otázkou, která se odráží kromě podnikání samotného také na hospodářském růstu země. Na jedné straně stojí podnikatelé, kteří se snaží své daňové povinnosti minimalizovat, zvýšit zisky a efektivněji hospodařit s finančními prostředky, na druhé straně stojí stát, který se snaží získat co nejvíce prostředků k financování veřejných výdajů a potřeb státu.

Tato diplomová práce bude přínosem pro podnikající fyzické osoby, které se s problematikou této daně setkávají každoročně při sestavování daňového přiznání. Práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část zahrnuje ucelený přehled o živnostenském podnikání, samotné dani z příjmu fyzických osob, dále obsahuje schéma jejího výpočtu a způsoby evidence podnikatelské činnosti. Praktická část je zaměřena na samotný výpočet daňové povinnosti u nadefinovaných modelových příkladů s ohledem na různé způsoby evidence výdajů na dosažení jejich příjmů.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je identifikace způsobů zdanění u nadefinovaných podnikajících fyzických osob v České republice, poskytnout ucelený pohled na definici míry zdanění a výběr nejvýhodnějšího způsobu výpočtu daňové povinnosti na základě její výše. Dílčím cílem práce je identifikovat podmínky zdanění v dalších vybraných sousedních státech České republiky.

2.2 Metodika

Na základě syntézy tezí z odborné literatury a právních předpisů k roku 2022 bude vytvořena literární rešerše, která bude rozdělena do jednotlivých kapitol, které se budou zabývat živnostenským podnikáním, daní z příjmů fyzických osob, dále schématem celkového zdanění a v neposlední řadě způsoby evidence podnikatelské činnosti. Za účelem splnění dílčího cíle práce bude v literární rešerši provedena deskripce způsobu zdanění ve dvou vybraných sousedních státech České republiky, konkrétně Polska a Německa. Vlastní část práce bude založena na komparaci metod zdanění konkrétních skupin fyzických osob v ČR.

Pro aplikaci modelových příkladů byly vybrány subjekty, které aktuálně aktivně podnikají jako OSVČ. Osoby si nepřály být zveřejňovány, proto byla zvolena fiktivní jména. Daňové subjekty byly vybírány podle typu podnikání, respektive podle možnosti paušálního uplatnění výdajů. (40 %, 60 %, 80 %). Následně bude vybrán nejvhodnější způsob uplatnění nákladů.

Nejvhodnější způsob zdanění bude určen dle nejnižší daňové povinnosti a nejnižší administrativní zátěže. Pro výpočet daňové povinnosti bylo zvoleno daňové období, kterým je kalendářní rok 2022. V závěru praktické části dojde ke komparaci míry zdanění a konečného daňového zatížení modelových příkladů v případě provozování jejich činnosti ve vybraných státech.

3 Teoretická východiska

3.1 Vymezení fyzické osoby v právním smyslu

Fyzická osoba je v právním smyslu synonymem pro slovo člověk, který má právní osobnost. Naopak pojem právnická osoba je používán pro organizovaný útvar, umělou konstrukci odvozenou od osoby fyzické a kterému byla právní osobnost zákonem stanovena a uznána.¹

„Právní osobnost je způsobilost být uznán jako osoba v právním smyslu. Osobou v právním smyslu je ten, kdo je způsobilý mít práva a povinnosti, tato způsobilost se označuje jako právní subjektivita.“²

3.1.1 Právní osobnost fyzických osob

Právní osobnost člověka podle § 23 NOZ trvá od narození do smrti. V § 19 je dále zakotveno, že každý člověk má vrozená, samotným rozumem a citem poznatelná přirozená práva a je tudíž považována za osobu. Tato přirozená práva pojící se s osobností člověka nelze zcizit ani se jich vzdát.³

Plně svéprávným se člověk stává zletilostí, která nastává dovršením věku 18 let. V tomto bodě nastává rozlišení pojmů zletilost a svéprávnost. S nabytím zletilosti nabývá člověk zpravidla i svéprávnosti, není to však bezvýjimečná situace. Svéprávnost lze nabýt jak před dosažením věku 18 let (emancipací), může být však omezena v pozdějším věku v zájmu člověka, jehož se to týká (duševní porucha). Svéprávnosti nelze člověka zbavit úplně, pouze ji omezit, a to rozhodnutím soudu.⁴

¹ § 20 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., Nový občanský zákoník.

² JEHLIČKA, Oldřich, Jirí ŠVESTKA a Marta ŠKÁROVÁ. *Občanský zákoník: komentář*. 9. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. Komentované zákony (C.H. Beck). ISBN 80-7179-881-9. str. 50

³ § 19 odst. 1-2 zákona č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník

⁴ § 30-32 zákona č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník

3.2 Živnostenské podnikání

3.2.1 Charakteristika živnosti a její pojmové znaky

Živnost se dle §2 živnostenského zákona definuje jako soustavná činnost, která je provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a dále za podmínek stanovených živnostenským zákonem. Těchto šest pojmů, které ŽZ definuje, musí být splněny současně, aby se dalo konstatovat, že určitá činnost je živností.

a) Soustavnost

Za soustavnou činnost je považována ta, která je vykonávána trvale nebo pravidelně a opakovaně, byť i několikrát či jednou do roka. Typickým případem mohou být prodeje velikonočního, vánočního nebo dalšího sezónního zboží. Soustavná činnost nemusí být každodenního charakteru.

b) Samostatnost

Znak samostatnosti spočívá v tom, že podnikající osoba není při vykonávání činnosti řízena jinou osobou. Činnost je vykonávána nezávisle na jiných podnikajících subjektech a podnikatel se může sám rozhodovat o způsobu, rozsahu, době a místě výkonu činnosti. Osoba dále sama financuje chod podnikání, sama čerpá zisk a rozhoduje o jeho dalším použití.⁵

c) Provozování živnosti vlastním jménem

Třetí znak je typickým rozlišovacím znakem podnikání od závislé činnosti (např. pracovního poměru). V podstatě jde o požadavek jednoznačného identifikování podnikající osoby. Podnikatelé činí právní úkony a vystupují při výkonu činnosti pod jménem a příjmením, názvem nebo pod svou firmou, to však v závislosti na tom, zda je osoba zapsána či nezapsána v obchodním rejstříku.⁶

⁵ KUNŠTÁTOVÁ, Tatiana. Živnostenský zákon: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. str. 40-42

⁶ Co je a co není živnost? | Praha 1. Oficiální portál Městské části Praha 1 | Praha 1 [online]. Copyright © [cit. 23.08.2022]. Dostupné z: <https://www.praha1.cz/faq/co-je-a-co-neni-zivnost/>

d) Provozování činnosti na vlastní odpovědnost

Podstatou tohoto znaku je, že živnost je provozována na vlastní účet a nebezpečí. Za porušení závazků ručí podnikatel veškerým svým majetkem, sám a nelze odpovědnost přenést na jinou osobu. Jinou situací je škoda způsobená zaměstnancem, kdy se při náhradě škody postupuje podle příslušných právních předpisů, jako jsou Občanský zákoník a Zákoník práce.

e) Provozování činnosti za účelem dosažení zisku

Jedná se o nejdiskutabilnější znak provozování živnosti. Rozhoduje úmysl podnikatelů zisk vytvořit, ne jeho nutná realizace. Prostředky vynaložené do podnikání nemusí vždy přinést zisk, mohou naopak, hlavně v začátcích podnikání, vytvořit ekonomickou ztrátu. To však neznamená, že podnikatel nekonal činnost za účelem zisku.

f) Podmínky stanovené živnostenským zákonem

Živností se stává jen taková podnikatelská činnost, která je provozována na základě živnostenského oprávnění. Činnosti, které jsou upravovány jiným zákonem než živnostenským, nejsou považovány za živnosti ve smyslu Živnostenského zákona. Živnostenský úřad posuzuje a zkoumá, zda jsou všechny znaky naplněny, a to zejména v případech, kdy vznikne podezření, že se osoby dopouští neoprávněného podnikání. Tato ustanovení jsou alfou a omegou živnostenských úřadů a slouží k pochopení, které podnikatelské činnosti jsou, respektive nejsou živnostmi.⁶

3.2.2 Negativní vymezení živnosti

Živnostenský zákon č. 455/1991 Sb. ze své působnosti vysloveně vyjímá některé činnosti a vymezuje jejich taxativní výčet. Jedná se o tzv. negativní vymezení živnosti. Jedná se zejména o činnosti, které vyžadují získání tzv. zvláštních předpisů a činnosti, které by nezaručily potřebnou ochranu veřejného zájmu a vyžadují náročnější právní úpravu. K takovým činnostem tedy není přistupováno jako k živnostenskému podnikání, byť by splnily všechny potřebné znaky.

⁶ Co je a co není živnost? | Praha 1. Oficiální portál Městské části Praha 1 | Praha 1 [online]. Copyright © [cit. 23.08.2022]. Dostupné z: <https://www.praha1.cz/faq/co-je-a-co-neni-zivnost/>

Podle § 3 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání mezi živnosti nepatří například:

- *„provozování činnosti vyhrazené zákonem státu nebo určené právnické osobě*
- *využívání výsledků duševní tvůrčí činnosti, jejich původci nebo autory*
- *výkon kolektivní správy práva autorského a práv souvisejících s právem autorským podle zvláštního právního předpisu,*
- *restaurování kulturních památek nebo jejich částí, v e) provádění archeologických výzkumů.*
- *činnost fyzických osob prováděná dle zvláštních předpisů (např. lékařů, advokátů, notářů, soudních exekutorů, znalců, tlumočnicků, auditorů, daňových poradců apod.)*
- *dále např.: činnost bank, pořádání loterií a jiných podobných her, hornická činnost, výroba přenos a distribuce elektřiny a plynu, zemědělství, námořní doprava a mořský rybolov, provozování dráhy a drážní dopravy, výzkum, výroba a distribuce léčiv, zahraniční obchod s vojenským materiálem, výkon inspekce práce, provozování rozhlasového a televizního vysílání, nabízení nebo poskytování služeb směřujících bezprostředně k uspokojování sexuálních potřeb, zprostředkování zaměstnání, provozování STK, provozování letišť, provozování pohřebišť, provozování zoologických zahrad na základě licence vydané Ministerstvem životního prostředí, archivnictví, pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor.“*

3.2.3 Subjekty provozující živnost

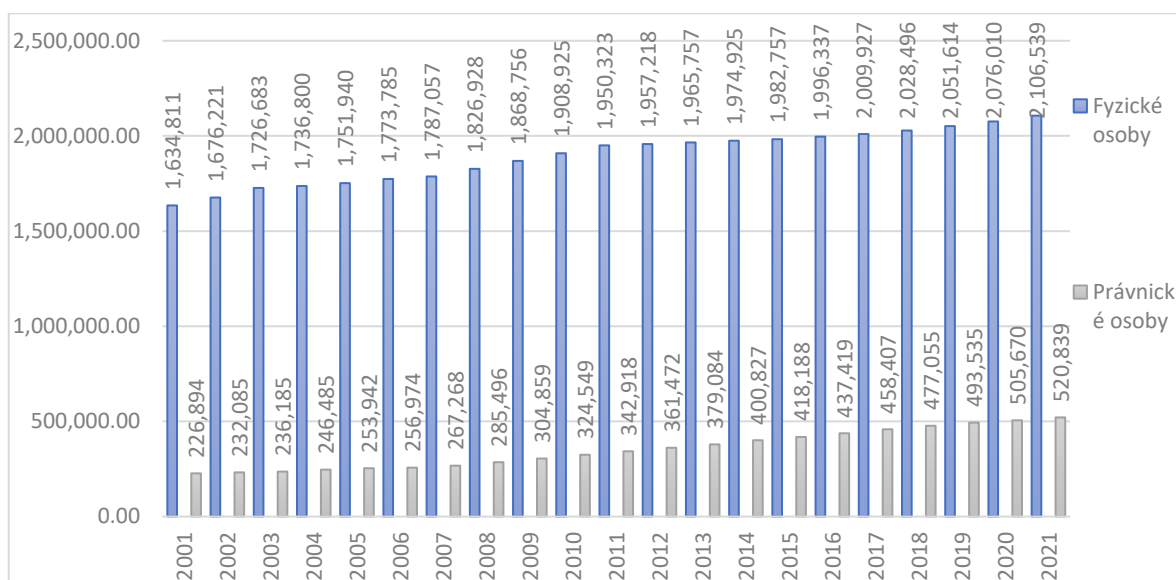
Právo podnikat je zaručeno ústavně a odvíjí se od článku 26 Listiny základních práv a svobod. Živnosti jsou oprávněny provozovat všechny osoby, které splňují podmínky stanovené živnostenským zákonem. Ten dělí podnikatele na dvě základní skupiny – právnické a fyzické. Tyto osoby se dále dělí na tuzemské a zahraniční osoby.

Tuzemské a zahraniční osoby

Za tuzemské osoby jsou považovány fyzické osoby s trvalým pobytem a právnické osoby se sídlem v České republice. Za zahraniční osoby jsou považovány ty, které tyto podmínky nesplňují.⁷

Dnem, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie mají fyzické a právnické osoby právo zahajovat a provozovat podnikání v jakémkoliv členském státě, a to za stejných podmínek jako osoby tuzemské⁸

Graf č. 1: Celkový počet podnikatelů od roku 2001 do roku 2021

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2021, vlastní zpracování

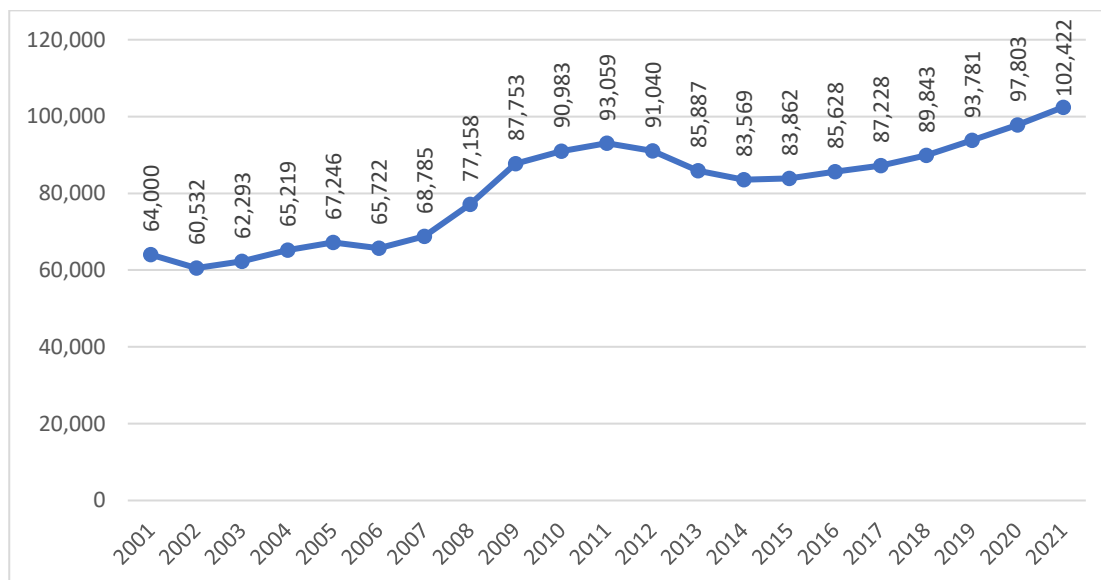
Za posledních 20 let se počet fyzických osob zvýšil zhruba o půl milionu, u právnických osob došlo k více než dvojnásobnému nárůstu. Tato situace se dá vysvětlit stále „liberálnější“ právní úpravou pro vstup do podnikání.⁹

⁷ § 5 zákona č. 455/1991 Sb., Zákon o živnostenském podnikání

⁸ čl. 173, Hlava XVII, Smlouva o fungování EU (SFEU)

⁹ Roční přehled podnikatelů a živností | MPO. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/rocnih-prehled-podnikatelu-a-zivnosti--222295/>

Graf č. 2: Počet podnikajících cizinců od roku 2001 do roku 2021

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu, vlastní zpracování

V grafu č. 2, je uveden počet podnikajících cizinců v ČR za posledních 20 let. Počet zahraničních podnikatelů se také na první pohled viditelně zvyšuje.

3.2.4 Podmínky provozování živnosti

a) Všeobecné podmínky

Všeobecné podmínky jsou základním předpokladem pro to, aby mohlo živnostenské oprávnění vůbec vzniknout. Jsou obsaženy v § 6 živnostenského zákona a musí být splněny vždy, u všech druhů živností. ŽZ vymezuje k provozování živnosti jen dvě všeobecné podmínky. Těmi jsou plná svéprávnost a bezúhonnost. Je nutno podmínky splňovat současně po celou dobu provozování živnosti, ne jen na jejím začátku.⁶

Plná svéprávnost

Dle Nového občanského zákoníku člověk nabývá svéprávnosti dosažením 18 let, uzavřením manželství nebo emancipací, a to v takovém případě, kdy nezletilý dosáhl věku 16 let a je schopen se uživit a obstarat si své záležitosti zcela sám. V takovém případě může soud

⁶KUNŠTÁTOVÁ, Tatiana. Živnostenský zákon: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. str. 60

přiznat nezletilému svéprávnost na základě podaného návrhu, se souhlasem jeho zákonného zástupce.¹⁰

Bezúhonnost

ŽZ negativně vymezuje osoby, které za bezúhonné považovány nejsou. Nepovažuje za ně takové osoby, které byly pravomocně odsouzeny pro spáchání úmyslného trestného činu, který byl spáchán v souvislosti s podnikáním samotným, nebo s předmětem podnikání, o který osoba žádá nebo ohlašuje. Tento požadavek tím pádem splňují všechny ostatní osoby, pro které toto tvrzení neplatí.

Podmínku bezúhonnosti je nutno chápat jako ochranný prostředek základních práv a svobod třetích osob, které by mohly být provozováním podnikání v rozporu se zákonem dotčeni.⁶

b) Zvláštní podmínky

Za zvláštní podmínku je považována způsobilost odborná nebo jiná, pokud je živnostenským zákonem nebo dalšími zvláštními předpisy vyžadována. Liší se zejména podle toho, zda jde o živnost vázanou, řemeslnou nebo koncesovanou. Jedná se o doložení dokladů o potřebné praxi, odborné způsobilosti a u vybraných koncesovaných živností je důraz kladen také na profesionální spolehlivost a další morální vlastnosti.¹¹

3.2.5 Překážky provozování živnosti

Vedle nesplnění všeobecných a zvláštních podmínek vylučují vznik živnostenského oprávnění také skutečnosti, které jsou živnostenským zákonem nazývány jako překážky provozování živnosti.

Tyto překážky lze rozdělit do několika skupin podle toho, kdo příslušné rozhodnutí vydal a na základě kterého překážka vznikla. Jedná se o:

- překážky vzniklé rozhodnutím soudu v rámci insolvenčního řízení
- překážky vzniklé rozhodnutím soudu nebo správního orgánu

¹⁰ § 37 zákona č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník

⁶ KUNŠTÁTOVÁ, Tatiana. Živnostenský zákon: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6. str. 59

¹¹ § 7 zákona č. 455/1991 Sb., Zákon o živnostenském podnikání

- překážky vzniklé rozhodnutím živnostenského úřadu o zrušení živnostenského oprávnění

3.2.6 Rozdělení živností

Jednoznačně základním výchozím členěním živností podle zákona o živnostenském podnikání je rozdělení na:

- živnosti ohlašovací
- živnosti koncesované

Každá z těchto živností se vztahuje k jiným potřebám a požadavkům na jejich profesionální zvládnutí. Živnostenské oprávnění u ohlašovacích živností vzniká dnem ohlášení na libovolném obecním živnostenském úřadě, případně dnem, který je v den ohlášení uvedený jako den zahájení činnosti. U živností koncesovaných je vznik oprávnění vázáno na udělení koncese. U koncese jsou kladeny zvýšené nároky na odbornou způsobilost hlavně z důvodu veřejného zájmu, ochrany majetku, zdraví atd.¹²

Živnosti ohlašovací se dále v závislosti na požadované odborné způsobilosti dělí na:

- živnosti volné – pro tento druh živnosti není vyžadována odborná ani jiná způsobilost, podmínkou je pouze splnění všeobecných podmínek
- živnosti vázané – podmínkou pro ohlášení vázané živnosti je prokázání odborné způsobilosti. Ta je stanovena přílohou č. 2 živnostenského zákona. Zahraniční osoba se může prokázat dokladem o uznání odborné kvalifikace, který vydává příslušný uznávací orgán podle zákona o uznávání odborné kvalifikace.
- živnosti řemeslné – taktéž jako u živností vázaných, je nutno se prokázat odbornou způsobilostí a praxí. Odborná způsobilost potřebná pro tuto živnost je uvedena v § 21 a 22 živnostenského zákona.¹³

¹² PRŮCHA, Petr. 2005. Živnostenské právo. Brno: Masarykova univerzita. Edice učebnic Právnické fakulty MU, č. 362. ISBN 80-210-3778-4, str. 23

¹³ Ohlašovací živnosti (živnosti řemeslné, vázané a živnost volná) | Praha 1. Oficiální portál Městské části Praha 1 | Praha 1 [online]. Copyright © [cit. 31.10.2022]. Dostupné z: <https://www.praha1.cz/faq/ohlasovaci-zivnosti-zivnosti-remeslne-vazane-a-zivnost-volna/>

Živnosti koncesované se už dále nedělí. Jejich taxativní výčet je uveden v příloze 3 živnostenského zákona. Provozování tohoto druhu živnosti může být pouze na základě udělení tzv. rozhodnutí o udělení koncese, které uděluje živnostenský úřad. Ten při udělování koncese posuzuje splnění všech předepsaných podmínek, mezi které patří odborná způsobilost a kladné vyjádření příslušného orgánu státní správy. Důvodem tohoto ztížení pro získání koncesovaného živnostenského oprávnění jsou již zmíněné vysoké nároky na ochranu veřejného zájmu.¹²

3.2.7 Živnostenské oprávnění a jeho vznik

Ze zákona je na živnostenské oprávnění pohlíženo jako na subjektivní právo podnikatele provozovat živnost. Toto oprávnění nelze považovat za totožné s výpisem z živnostenského rejstříku. Výpis je pouze průkazem živnostenského oprávnění. Toto oprávnění nemůže být přeneseno na jinou osobu. Výjimkou jsou osoby uvedené v § 13 a 14 živnostenského zákona, které se týkají úmrtí podnikatele a přeměny korporace nebo družstva. Od účinnosti zákona č. 130/2008 Sb. se živnostenské listy ani koncesní listiny už nevydávají. Živnostníci se prokazují pouze výpisem.

a) Vznik živnostenského oprávnění u právnických osob

- **Živnosti ohlašovací** – právnickým osobám, které již jsou zapsány v obchodním rejstříku vzniká právo podnikat dnem ohlášení živnosti, bylo-li ohlášení bez vad a řádně doplněno.
- **Živnosti koncesované** – u koncesovaných živností vzniká právo podnikat dnem, kdy rozhodnutí o udělení živnosti nabyde právní moci. V případě, že právnické osoby nejsou ještě zapsány v obchodním rejstříku, vzniká právo podnikat po jejich zapsání. U zahraničních právnických osob je vznik oprávnění vázán na zápis odštěpeného závodu do obchodního rejstříku.

¹² PRŮCHA, Petr. 2005. Živnostenské právo. Brno: Masarykova univerzita. Edice učebnic Právnické fakulty MU, č. 362. ISBN 80-210-3778-4, str. 24

b) Vznik živnostenského oprávnění u fyzických osob

- **Živnosti ohlašovací** – podnikatel považovaný za českou fyzickou osobu může podnikat ode dne ohlášení
- **Živnosti koncesované** – stejně jako u právnických osob se za začátek podnikání u koncesovaných živností považuje den nabytí právní moci rozhodnutí o koncesi. Výjimkou jsou zahraniční fyzické osoby, které mají povinnost doložit povolení k pobytu v České republice. Živnostenské oprávnění vzniká dnem doložení tohoto dokladu.¹⁴

3.2.8 Identifikační číslo

Při vzniku živnostenského oprávnění je podnikateli přiděleno tzv. identifikační číslo (IČO), které poskytuje správce základního registru. (Zdroj 1 – par. 10 str 77). Toto číslo je pro každého podnikatele zcela jedinečné a dle zákona musí být uváděno na provozovnách, e-shopech i účetních dokladech. Má podobu osmimístného čísla a slouží k jednoznačnému rozlišení podnikatelů. Spoustu podnikatelů má velmi podobný či zcela shodný název. Díky identifikačnímu číslu úřady přesně poznají, s kterým podnikatelem komunikují.¹⁵

3.3 Charakteristika daně z příjmů fyzických osob ČR

Daň z příjmů fyzických osob (dále jen DPFO) je součástí každého moderního daňového systému a jde také o jednu z nejsložitějších daní, na kterou jsou kladeny nemalé nároky. DPFO se vztahuje na veškeré peněžní a nepeněžní příjmy a je upravena v zákoně č. 586/1992 SB., o daních z příjmů a ve znění pozdějších.

3.3.1 Poplatník DPFO

Daňovým poplatníkem se stává každá fyzická osoba, která je rezidentem i nerezidentem České republiky. Daňový rezident je takový poplatník, který má na území ČR bydliště nebo se na území obvykle zdržuje. Takto lze pohlížet na osoby, které se na území

¹⁴ § 10 zákona č. 455/1991 Sb., Zákon o živnostenském podnikání

¹⁵ IČO, nebo IČ? Co to vlastně je a jak ho získat - iDoklad online fakturace. Prostě fakturuj! | Jednoduchá online fakturace | iDoklad [online]. Copyright © Copyright 2022 Solitea a.s. Dostupné z: <https://www.idoklad.cz/blog/ico-nebo-ic-co-to-vlastne-je-a-jak-ho-ziskat>

ČR zdržovaly alespoň 183 dní v kalendářním roce, a nezáleží na to, zda to byla doba souvislá či nikoliv. Rezidenti mají povinnost zdanit příjmy, které jim plynou jak ze zdrojů na území ČR, tak i mimo ni. Daňoví nerezidenti mají povinnost zdanit jen ty příjmy, které jim plynou ze zdrojů na území ČR.¹⁶

Problém nastává v momentě, kdy má poplatník bydliště v ČR a zároveň i v jiném státě. Pro tyto případy se mezi zeměmi uzavírá tzv. Smlouva o zamezení dvojího zdanění (později SZDZ), kdy je na poplatníka pohlíženo jako na daňového rezidenta pouze v jedné ze zemí, zejména v té, ve které má uží osobní a hospodářské styky, nebo na základě vzájemného rozhodnutí úřadů obou zemí. Pokud dva státy, ve kterých má poplatník bydliště mezi sebou SZDZ uzavřenou nemají, může dojít k situaci, kdy bude osoba nucena zdanit své příjmy v obou zemích. Česká republika má tuto dohodu však uzavřenou s více než 80 státy, tudíž by se jednalo o situaci velmi krajní.¹⁷

3.3.2 Předmět DPFO

DPFO zahrnuje celkem 5 předmětů daně, ze kterých se následně vypočítává základ daňové povinnosti. Předměty daně je nutné rozlišovat z důvodu rozdílné metodiky výpočtu základu daně, viz Tabulka č. 2. V zákoně jsou rozděleny do jednotlivých paragrafů.

- **Příjmy ze závislé činnosti (§ 6)**

V § 6 jsou zahrnuty příjmy ze zaměstnání a příjmy podobného charakteru. Charakterizuje se tím, že poplatník má svého zaměstnavatele, který mu přiděluje práci, zároveň se stará o pracovní podmínky a za odvedenou práci poplatníka odměňuje.

Mezi tyto příjmy se řadí:

- příjmy z pracovněprávního, služebního či členského a podobného poměru
- příjmy z dohod mimo pracovní poměr
- funkční požitky

¹⁶ § 2 Zákona č. 586/1992 Sb., Zákon o daních z příjmů

¹⁷ BERÁNEK, Petr. Průvodce zákonem o daních z příjmů pro OSVČ: a další poplatníky s dílčím základem v § 7. Olomouc: ANAG, 2021. Účetnictví (ANAG). ISBN 978-80-7554-3189, str. 43

- příjmy z vykonávání společníka, komanditisty, člena družstva
- odměny za členství v orgánech PO
- odměny likvidátora

- **Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7)**

Samostatná výdělečná činnost je pravým opakem zaměstnání. Osoba, viz kapitola 3.2 o sobě sama rozhoduje, podmínky pro svou činnost si obstarává sama a náleží jí za to disponibilní příjmy.

Mezi tyto příjmy se řadí:

- příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství
- příjmy ze živnostenského a dalšího podnikání
- příjmy z nezávislého podnikání
- podíly na zisku společníků v.o.s. a komplementářů

- **Příjmy z kapitálového majetku (§ 8)**

Kapitálové příjmy pocházejí z držby určitého majetku. Jde zejména o:

- podíly na zisku plynoucí z majetkových podílů v družstvech a společnostech
- úroky z vkladů a poskytnutých úvěrů

- **Příjmy z nájmu (§ 9)**

Mezi příjmy z nájmu spadají:

- Příjmy z nájmu nemovitých věcí a bytů v osobním vlastnictví
- Příjmy z dlouhodobých nebo opakovaných nájmu movitých věcí, které nejsou obchodním majetkem
- Příjmy z pachtu

- **Ostatní příjmy (§ 10)**

Do ostatních příjmů spadají příjmy, které nelze zařadit do některé z předchozích skupin. Jedná se o příležitostné a nahodilé příjmy, do kterých patří:

- příjmy z prodeje neobchodního majetku
- příležitostní nájmy a činnosti
- příjmy z veřejných soutěží a výhry v loterii

- ze zděděných autorských práv a z práv duševního vlastnictví
- z výměnku¹⁸

Dále jsou v zákoně taxativním výčtem uvedeny příjmy, které jsou od DPFO osvobozeny. Takových příjmů je v § 4 zákona uvedeno nespočet, pro příklad jsou níže uvedeny ty, které se vyskytují nejčastěji.

Mezi takové osvobozené příjmy patří například:

- prodej nemovitosti, pokud měl poplatník na místě bydliště minimálně 2 roky bezprostředně před prodejem
- příjmy pocházející z dědictví
- plnění plynoucí z pojištění osob
- výhry v loterii, hazardních her a tomboly, pokud výše výhry nepřesáhne 1 000 000,-
- dary od příbuzných v přímé a vedlejší linii nebo ze společné domácnosti bez ohledu na výši daru, od ostatních cizích dárců do 15.000,-
- restituce
- dotace, stipendia, výživové povinnosti, výsluhy, příspěvky na stavební spoření aj.¹⁹

3.4 Schéma celkového zdanění

Celkový základ daně se stanoví jako součet dílčích základů daně jednotlivých příjmů dle jejich paragrafů:

$$\begin{aligned} \mathbf{ZD} &= \mathbf{DZD}_6 + \mathbf{DZD}_{7-10} \\ \mathbf{DZD}_{7-10} &= \mathbf{DZD}_7 + \mathbf{DZD}_8 + \mathbf{DZD}_9 + \mathbf{DZD}_{10} \end{aligned} \quad (1)$$

¹⁸ ŠULCOVÁ-SEIDLOVÁ, Marta, Gabriela KUKALOVÁ a Lukáš MORAVEC. Daňová soustava. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2014. ISBN 978-80-213-2451-0. str.26-

¹⁹ Ostatní | Fyzické osoby | Daň z příjmů | Daně | Daně | Finanční správa. Finanční správa [online]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby/ostatni>

Jak bylo řečeno dříve, schéma celkového zdanění spočívá v rozdělení příjmů do 5 skupin, ve které se v každé samostatně určí tzv. „dílní základ daně – DZD“. Výpočet konečné daně vychází z předpokladu, že daněny jsou disponibilní příjmy fyzické osoby. Tyto příjmy mohou být tedy sníženy o výdaje, které byly vynaloženy pro dosažení těchto příjmů.

Tabulka 1: Stanovení dílního základu daně dle druhu příjmů

Druh příjmů	Základ daně
Závislá činnost (§ 6)	Hrubá mzda
OSVČ (§ 7)	Příjmy – výdaje
Kapitálový majetek (§ 8)	Příjmy
Nájem (§ 9)	Příjmy - výdaje
Ostatní (§ 10)	Příjmy - výdaje

Zdroj: Zákon o daních z příjmu č. 586/1992 Sb., vlastní zpracování, 2023

§ 7 – poplatník má možnost si zvolit uplatnění výdajů

- ve skutečné výši, které musí být doloženy účetními doklady
- paušálně, což znamená určité % z příjmů, které není potřeba dokládat

§ 9 – poplatník má možnost si zvolit uplatnění výdajů

- ve skutečné výši, které musí být doloženy účetními doklady
- paušálně

§ 10 - U ostatních příjmů lze uplatnit výdaje takovým způsobem, kdy se proti každému samostatnému příjmu uplatní konkrétní výdaje na onu činnost a to pouze do výše daného příjmu. Z toho vyplývá, že dílní základ daně u § 10 nemůže být záporný na rozdíl od příjmů podle § 7 a §¹⁸

¹⁸ ŠULCOVÁ-SEIDLOVÁ, Marta, Gabriela KUKALOVÁ a Lukáš MORAVEC. Daňová soustava. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2014. ISBN 978-80-213-2451-0.

3.4.1 Nezdánitelné části základu daně – odčitatelné položky

Od základu daně si může poplatník dle § 15 Zákona o dani z příjmu odečíst nezdánitelné položky, mezi které se řadí:

- bezúplatná plnění na veřejně prospěšné účely (věda, vzdělání, výzkum, kultura, školství, bezpečnostní složky apod.). Souhrnná hodnota těchto darů musí přesáhnout alespoň 1.000 Kč nebo 2% ze základu daně.
- úroky z úvěrů na potřeby bydlení (do maximální výše 150.000 Kč za zdaňovací období).
- příspěvky, které poplatník zaplatil na jeho penzijní pojištění, připojištění nebo doplňkové penzijní spoření se státním příspěvkem a životní pojištění. Maximální částka, o kterou lze základ daně snížit je v celkovém úhrnu 24.000 Kč.

3.4.2 Sazba daně

V České republice sazby daně činí:

- 15% pro základ daně nebo jeho část, která nepřesahuje 48násobek průměrné mzdy
- 23% pro tu část základu daně, která přesahuje 48násobek průměrné mzdy

Průměrná mzda za rok 2022 byla ve výši 40.453 Kč, tudíž horní hranice základu daně, který lze danit 15 % je 1.941.744 Kč Do solidární daně spadá jen aktivní příjem. Tedy příjem ze zaměstnání, nebo podnikání. Pokud má subjekt příjmy z pronájmu, nebo z prodeje nemovitosti, solidární daň se na takto nabyté peníze nevztahuje.²⁰

3.4.3 Slevy na dani, daňová zvýhodnění

Samotnou vypočtenou daň lze následně snížit slevami na dani a daňovým zvýhodněním na děti. Přehled těchto slev a zvýhodnění je poskytnut v tabulce č. 2

²⁰ § 16 Zákona č. 586/1992 Sb., Zákon o daních z příjmů

Tabulka 2: Slevy na dani a daňová zvýhodnění pro rok 2022

TYP SLEVY NA DANI	ROČNÍ SLEVA	MĚSÍČNÍ SLEVA
Základní sleva na poplatníka	30 840 Kč	2 570 Kč
Sleva na manželku/manžela Žijící s poplatníkem v jedné domácnosti, příjem nepřesahuje 68 000 Kč (nezahrnují se dávky soc. podpory apod.)	24 840 Kč	nelze
Sleva na manželku/manžela ZTP/P	49 680 Kč	nelze
Základní sleva na invaliditu I. a II. stupně	2 520 Kč	210 Kč
Základní sleva na invaliditu III. stupně	5 040 Kč	420 Kč
Sleva ZTP/P	16 140 Kč	1 345 Kč
Sleva na studenta Po dobu studia do 26 let nebo prezenčního studia doktorského programu do 28 let	4 020 Kč	335 Kč
Sleva za umístění dítěte "školovné" pokud žije s poplatníkem v jedné domácnosti, maximálně do výše 16200	Max 16 200 Kč/dítě	nelze
TYP DAŇOVÉHO ZVÝHODNĚNÍ	ROČNÍ SLEVA	MĚSÍČNÍ SLEVA
Daňové zvýhodnění na 1. dítě	15 204 Kč	1 267 Kč
Daňové zvýhodnění na 2. dítě	22 320 Kč	1 860 Kč
Daňové zvýhodnění na 3. a další dítě	27 840 Kč	2 320 Kč
Daňové zvýhodnění na dítě se ZTP/P	Dvojnásobek částky 30 408Kč/44 640 Kč/55 680 Kč	Dvojnásobek částky 2 534Kč/3 720 Kč/4 640 Kč

Zdroj: Finanční správa ČR, vlastní zpracování, 2023

Slevy na dani lze uplatnit maximálně do výše daňové povinnosti. Z toho vyplývá, že daňovou povinnost nelze ponížít nakolik, aby byla záporná. Naopak je tomu u daňového zvýhodnění na děti, kdy se daňová povinnost může překloupat do záporné hodnoty a tím vzniká poplatníkovi nárok na tzv. „daňový bonus“. Slevy na dani a daňové zvýhodnění na děti lze u příjmů ze závislé činnosti uplatňovat i měsíčně na základě podepsaného formuláře „Prohlášení poplatníka daně z příjmu fyzických osob.“²¹

²¹ <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby/obecne-informace>

3.4.4 Výpočet daňové povinnosti

Následující kapitola obsahuje schéma výpočtu daňové povinnosti. Daň z příjmu fyzických osob je vypočítávána ze základu daně, který je nejprve upraven o odčitatelné položky dle předchozích kapitol. Následně se z upraveného základu daně vypočítává procentuální daň. Výpočet základu daně, který nepřevyšuje 48násobek průměrné mzdy vypadá následovně:

Tabulka 3: ZD nepřevyšující 48násobek průměrné mzdy

	DZD6	
+	DZD7	
+	DZD8	součet jednotlivých DZD
+	DZD9	
+	DZD10	
=	(průběžný ZD)	nezaokrouhlený celkový ZD
-	nezdanitelné části ZD, odčitatelné položky	
=	Základ daně (ZD)	zaokrouhlený ZD na stokoruny dolů
x	sazba 15%	
=	daň	
-	slevy na dani	lze uplatnit pouze do výše daňové povinnosti
=	daň po slevách	
-	daňové zvýhodnění	lze uplatnit nad rámec daňové povinnosti
=	daňová povinnost / daňový bonus	
-	srážková daň	odvedené během roku
-	zaplacené zálohy	odvedené během roku
=	přeplatek / nedoplatek na dani	

Vlastní zpracování, 2023

Průměrná mzda byla nařízením vlády stanovena pro rok 2022 částkou 38.911 Kč. Z toho vyplývá, že schéma uvedené výše platí pro fyzické osoby, jejichž základ daně nepřevyšuje částku 1 867 728 Kč.

Pro tu část základu daně, která však převyšuje 48násobek průměrné mzdy, vstupuje do výpočtu sazba 23 %, která se uplatní na část daně, která přesahuje hranici 1 867 728 Kč. Výpočet v tomto případě by vypadal následovně:

Tabulka 4: ZD převyšující 48násobek průměrné mzdy

	DZD6	součet jednotlivých DZD
+	DZD7	
+	DZD8	
+	DZD9	
+	DZD10	
=	(průběžný ZD)	nezaokrouhlený celkový ZD
-	nezdanitelné části ZD, odčitatelné položky	
=	Základ daně (ZD)	zaokrouhlený ZD na stokoruny dolů
ZD se rozdělí na 2 základy daně		
	1) ZD pro výpočet daně 15%	do max. výše 1.867.728 Kč
x	sazba 15%	
=	daň 15%	zaokrouhlená na celé Kč nahoru
	2) ZD pro výpočet daně 23%	celkový ZD - 1.867.728 Kč
x	sazba 23%	
=	daň 23%	zaokrouhlená na celé Kč nahoru
součet ZD 15% A ZD 23%		
=	daň celkem	
-	slevy na dani	lze uplatnit pouze do výše daňové povinnosti
=	daň po slevách	
-	daňové zvýhodnění	lze uplatnit nad rámec daňové povinnosti
=	daňová povinnost / daňový bonus	
-	srážková daň	odvedená během roku
-	zaplacené zálohy	odvedené během roku
=	přeplatek / nedoplatek na dani	

Vlastní zpracování, 2023

Z následujícího výpočtu vyplývá, že je nutné základ daně rozdělit na dvě části, přičemž první část se bude danit klasickou sazbou 15 % a zbývající část sazbou 23 %. Kromě tohoto mezikroku je zbytek výpočtu daně stejný jako v tabulce č. 3. Vypočtená daň se následně snižuje o slevy na dani, daňové zvýhodnění, případnou srážkovou daň a zálohy, které byly během roku odvedeny. Výsledkem výpočtu může být nedoplatek na dani, kdy poplatník odvádí finančnímu úřadu vypočtenou dlužnou částku, nebo přeplatek na dani, kdy bude ze strany finančního úřadu přeplatek poplatníkovi vrácen.²²

²² BERÁNEK, Petr. Průvodce zákonem o daních z příjmů pro OSVČ: a další poplatníky s dílčím základem v § 7. Olomouc: ANAG, 2021. Účetnictví (ANAG). ISBN 978-80-7554-3189.

3.4.5 Lhůty pro podání daňového přiznání

Přiznání k DPFO se dle § 136 odst. 1 daňového řádu podává fyzicky nejpozději do tří měsíců po skončení zdaňovacího období. Zdaňovacím obdobím je jeden kalendářní rok. Lhůta pro poplatníky, kteří daňové přiznání podávají elektronicky je prodloužena na čtyři měsíce. V případě, kdy poplatník pro podání daňového přiznání využije služeb daňového poradce nebo advokáta, je lhůta prodloužena na 6 měsíců po skončení zdaňovacího období. V takovém případě musí dojít mezi poplatníkem a druhou stranou k podepsání plné moci, která opravňuje daňového poradce či advokáta k podání daňového přiznání za poplatníka samotného.²¹

3.4.6 Zálohy na daň z příjmu

Výše a frekvence odvádění záloh na daň z příjmů (kromě příjmů spadajících do § 6, kdy zálohy vypočítává a sráží zaměstnavatel) závisí na „poslední známé daňové povinnosti“. Tzn. na daňové povinnosti, uvedené v daňovém přiznání minulého zdaňovacího období. Pro placení záloh se do daňové povinnosti nezahrnují příjmy spadající do § 10. Náležitosti placení záloh na daň z příjmu fyzických osob jsou shrnuty v tabulce č. ²¹

Tabulka 5: Platby záloh DPFO

Poslední známá daňová povinnost	Procentuální výše zálohy	Frekvence placení záloh
< 30 000 Kč	-	bez povinnosti platit zálohy
30 001 - 150 000 Kč	40%	pololetní - 15. den 6. měsíce a 15. den 12. měsíce zdaňovacího období
> 150 000 Kč	25%	čtvrtletní 15. den 3., 6., 9. a 12. měsíce zdaňovacího období

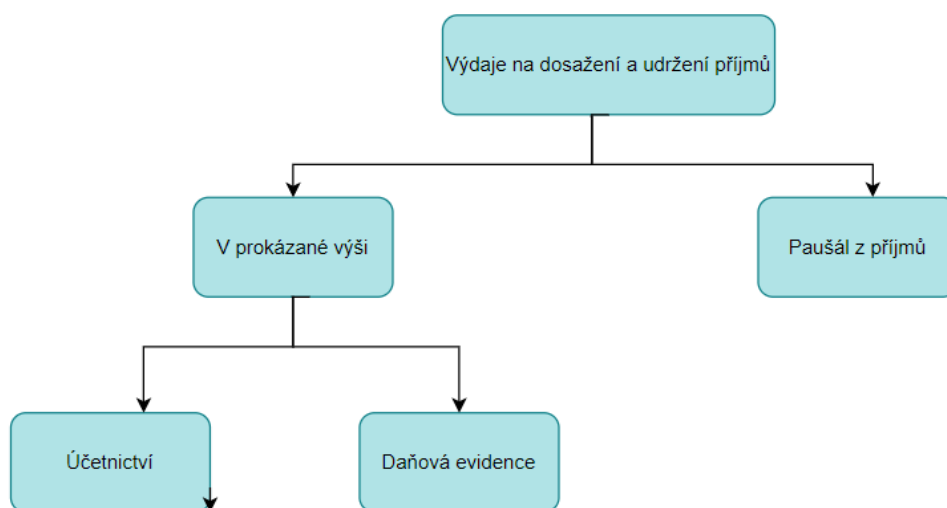
Zdroj: Finanční správa ČR, vlastní zpracování, 2023

²¹ Finanční správa ČR, Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby/obecne-informace>

3.5 Způsoby evidence podnikatelské činnosti v ČR

Následující kapitola vymezuje způsoby, kterými OSVČ mohou evidovat podnikatelskou činnost a uplatňovat své výdaje. Mezi tyto způsoby patří – vedení účetnictví, daňová evidence a paušální daň. V případě vedení daňové evidence lze výdaje uplatňovat buď paušální, nebo skutečné. Správná volba způsobu evidence může pro podnikatele znamenat značné ovlivnění jejich daňové povinnosti.

Obrázek 1: Způsoby uplatnění výdajů pro základ daně

Zdroj: Vančurová, str. 192, vlastní zpracování

Podnikatel se může každé zdaňovací období rozhodnout pro kterýkoliv způsob. Toto rozhodnutí není ničím omezováno. To platí i pro FO zapsané v obchodním rejstříku, kdy jsou podnikatelé povinni vést účetnictví. Pro stanovení dílčího základu daně si mohou vybrat jiný způsob, než který je používán v účetnictví. Mohou si zvolit klidně způsob paušálních výdajů, a to i přesto, že jsou plátcí DPH. Zvolený způsob musí být použit na celý dílčí základ daně jako celek.²³

²³ VANČUROVÁ, Alena. Zdanění osobních příjmů. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-236-7, str. 192

3.5.1 Vedení účetnictví

Historicky se lze setkat s pojmem jednoduché a podvojně účetnictví. Jednoduché účetnictví bylo Zákonem číslo 563/1991 Sb. o účetnictví k 31.12.2003 zrušeno. Novela zákona o účetnictví, platná od roku 2016 jednoduché účetnictví znovu zavedla, ovšem jen pro ty subjekty, jako jsou například: spolky, církve, honební společenstva nebo odborové organizace. Pro podnikající fyzické osoby tudíž zbývají možnosti daňové evidence nebo účetnictví, dříve známo pod pojmem podvojně účetnictví.²¹

Fyzické osoby, mají povinnost vést účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví v následujících případech:²⁴

- zapsáním do obchodního rejstříku,
- pokud podnikatel eviduje dvě po sobě jdoucí období průměrné výnosy ve výši 120 mil. Kč nebo provozuje-li průmyslovou činnost, má povinnost se zapsat
- překročením obrátu 25 mil. Kč za přecházející kalendářní rok
- pokud je podnikatel společníkem ve společnosti, kde nejméně jeden ze zbylých společníků vede účetnictví
- pokud se podnikatel rozhodl dobrovolně

Účetnictví je ze všech způsobů nejnáročnějším z pohledu jak administrativního, tak znalostního v oblasti účetnictví. Z toho důvodu se dá předpokládat, že OSVČ budou tento způsob využívat až v případě, kdy jim to závazně ukládá zákon.²³

Účetnictví považuje za základ daně výsledek hospodaření, který je rozdílem mezi výnosy a náklady. Mezi výnosy se řadí veškeré položky, které navyšují podnikateli finanční prospěch, jinými slovy zvyšují hospodářský výsledek. Jedná se zejména o tržby z prodeje zboží, služeb, úroky, prodej majetku apod. Náklady jsou naopak veškeré položky, které finanční prospěch podnikatele snižují a tím i hospodářský výsledek. Do nákladů se řadí například nákupy služeb, zboží, materiálu, další provozní náklady včetně mezd.

²¹ <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/ucetnictvi/obecne-informace>

²⁴ § 1 zákona č. 563/1991 Sb., Zákon o účetnictví

²³ VANČUROVÁ, Alena. Zdanění osobních příjmů. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-236-7, str. 191

3.5.2 Daňová evidence

Prvotním rozdílem je, že daňovou evidenci na rozdíl od účetnictví upravuje zákon o daních z příjmů. Cílem daňové evidence, stejně jako účetnictví je stanovení základu daně. Ne však pomocí nákladů a výnosu, ale příjmů a výdajů. K těm dochází v momentu uhrazení faktur vystavených či přijatých. Při vedení účetnictví není podstatné, zda opravdu došlo k pohybu peněz, jelikož se účtuje na základě skutečností, které časově a věcně souvisí s daným obdobím. Základ daně je sestaven jako rozdíl mezi příjmy a výdaji. Vedení daňové evidence nevyžaduje vysoké znalosti účetnictví, podnikateli stačí v průběhu roku zapisovat jednotlivé příjmy a výdaje.²⁵

3.5.3 Paušální výdaje

Podnikatelé se mohou také rozhodnout, že nepovedou ani daňovou evidenci, ani účetnictví. Procentuální sazba paušálních výdajů je pro jednotlivé typy podnikání upravena v zákoně o daních z příjmů následovně:²⁶

Tabulka 6: Procentuální uplatnění výdajů z příjmů

§ 7	
Zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství	80 % z příjmů - maximálně do výše 1.600.000 Kč
Řemeslné živnosti	
Neřemeslné živnosti a ostatní	60 % z příjmů - maximálně do výše 1.200.000 Kč
Užití práv, znalci, tlumočníci a podnikání dle zvl. předpisů	40% z příjmů - maximálně do výše 800.000 Kč
Příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku	30% z příjmů - maximálně do výše 600.000 Kč
§ 9	
Nájmy podle § 9 daně z příjmů	30% z příjmů - maximálně do výše 600.000 Kč

Zdroj: §7 Zákona o dani z příjmů, vlastní zpracování, 2023

²⁵ Účetnictví versus daňová evidence – hlavní rozdíly - Portál POHODA. Informace pro účetní a podnikatele - Portál POHODA [online]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/pro-podnikatele/jak-zacit-podnikat/ucetnictvi-danova-evidence-pausal/ucetnictvi-versus-danova-evidence-%E2%80%93-hlavni-rozdily/>

²⁶ § 7 zákona č. 586/1992 Sb., Zákon o daních z příjmů

Pokud si podnikatel zvolí způsob paušálních výdajů, postup je takový, že se z celkových příjmů odečte zákonem stanovené procento, tzv „paušál“. Podnikateli následně stačí evidovat jen přijaté faktury a na konci roku vyčíslit sumu příjmů. Uplatňování výdajů formou paušálu je v České republice značně rozšířeno. Výhodou při využívání paušálních výdajů je pro podnikatele především nízká náročnost, co se týče administrativy a odborných znalostí z oblasti vedení evidence podnikatelské činnosti.

3.5.4 Paušální daň

Dalším způsob, který lze využít je paušální daň. Paušální daň byla zavedena zákonem, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů s účinností od 1. ledna 2021. Pro rok 2022 byla tato daň stanovena na částku 5 994 Kč, která v sobě zahrnuje minimální zdravotní pojištění 2 627 Kč, pojistné na sociální zabezpečení ve výši 3 267 Kč a daň z příjmů ve výši 100 Kč. Poplatník každý měsíc odvede tuto fixní částku a dále nemusí podávat žádné přehledy, ani zpracovávat daňové přiznání.

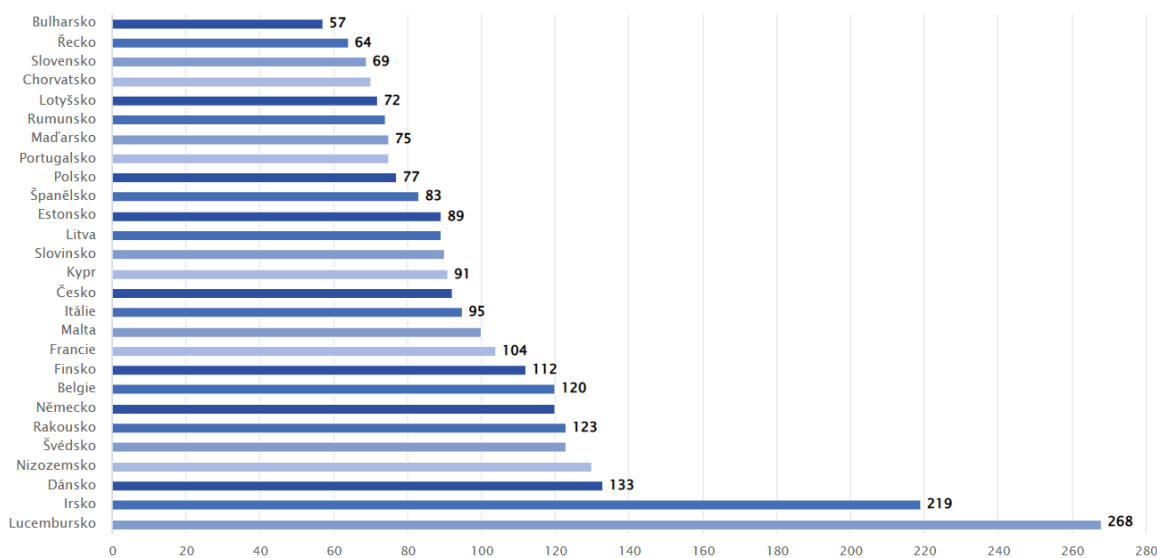
Poplatníkem v tomto paušálním režimu se může stát fyzická osoba, která:²⁷

- *„je osobou samostatně výdělečně činnou a příjmy z této činnosti nepřevyšují 1 mil. Kč s*
- *není plátcem DPH*
- *není společníkem veřejné obchodní společnosti ani komplementářem komanditní společnosti*
- *není dlužníkem v insolvenčním řízení*
- *nemá příjmy ze závislé činnosti, s výjimkou příjmů, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně*
- *podá správci daně oznámení o vstupu do paušálního režimu“*

²⁷ Obecné informace | Paušální daň | Daň z příjmů | Daně | Daně | Finanční správa. Finanční správa [online]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/pausalni-dan/obecne-informace>

Další kapitoly teoretické části budou zaměřeny na způsob zdanění podnikajících fyzických osob ve vybraných sousedních státech. Pro účely efektivní komparace byly zvoleny sousední státy, které se v žebříčku životní úrovně dle Eurostatu nacházejí na opačných stranách od České republiky, Německo a Polsko.

Obrázek 2: HDP na obyvatele států EU

Zdroj: Eurostat, 2023

3.6 Daň z příjmu podnikajících fyzických osob Německa

Daň z příjmu fyzických osob se řídí zákonem „Einkommensteuergesetz“, (dále jen EStG). **Poplatníkem** daně z příjmů fyzických osob jsou v Německu všichni rezidenti, kteří jsou povinni danit své celosvětové příjmy a nerezidenti v případě příjmů se zdrojem na území Německa. Úřady rozdělují poplatníky do šesti daňových tříd, tzv. „Wohnsitzfinanzamt“. Rozhodujícími faktory pro rozdělení do daňových tříd jsou zejména rodinný stav a pracovněprávní vztahy. Nerezidenti s příjmy na území Německa jsou zařazeni automaticky do třídy 0.²⁸

- třída I. - svobodní, rozvedení nebo ovdovělí poplatníci
- třída II – rodiče samoživitelé

²⁸ Alles zu Lohnsteuerklassen. *Steuertipps: Tipps, Ratgeber & Software für Ihre Steuererklärung* Dostupné z: <https://www.steuertipps.de/lp/steuern-steuerklassen#video>

- třída III – ženatí poplatníci s dítětem, kdy druhý nepobírá mzdu
- třída IV – ženatí poplatníci se stejným příjmem v jedné domácnosti
- třída V – poplatníci, jejichž manželé/manželky přejdou do třídy III
- třída VI – poplatníci mající více než jedno zaměstnání

Podobně jako v České republice jsou jejich zdanitelné příjmy rozděleny dle následujících kategorií:²⁹

- příjmy ze zemědělství a lesnictví
- příjmy z obchodu nebo podnikání
- příjmy ze samostatné výdělečné činnosti (OSVČ)
- příjmy ze závislé činnosti
- příjmy z kapitálového majetku
- příjmy z pronájmu a leasingu
- příjmy ostatní

Základem daně z příjmu fyzických osob je zdanitelný příjem, který se stejně jako v České republice stanoví jako rozdíl mezi příjmy a výdaji na jejich dosažení. Má-li poplatník více druhů příjmů, základem daně je součet dílčích příjmů. Určité druhy příjmů jsou od daně osvobozeny, patří mezi ně dávky ze zdravotního a zákonného úrazového pojištění, penzijního pojištění, sociální příspěvky a stipendia.³⁰

Poplatník si může od svých příjmů odečíst tzv. speciální a mimořádné výdaje. Přehled těchto speciálních výdajů je zobrazen v tabulce níže. Za speciální výdaje jsou dle § 10 EStG považovány výdaje, které nejsou provozními výdaji nebo náklady na podnikání. Za mimořádné výdaje jsou považovány zejména výdaje v nemoci, dále za pečovatelské služby, výchova handicapovaných dětí a podobně.²⁹

²⁹NERUDOVA, Danuše. Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie. 4., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-626-6.

³⁰Einkommensteuergesetz. (EStG), § 32a. [online]. [cit. 2023 02-18] Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/estg/BJNR010050934.html>

Tabulka 7: Speciální výdaje v Německu

Typ speciálních výdajů	Maximální výše za rok
Zákonné zdravotní pojištění a dlouhodobá péče	bez limitu
Příspěvky do zákonných penzijních systémů	bez limitu
Výdaje na dítě do 14 let s tělesným/psychickým postižením	4 000 €
Zaplacené výživné po rozvodu	13 805 €
Výdaje na vlastní odborné vzdělání	6 000 €
Zaplacená církevní daň	bez limitu
Dary právníkům osobám vymezeným zákonem	20 % hrubých příjmů
Příspěvek na výchovu, péči a vzdělání	1 464 €
30 % soukromého školného dítěte	5 000 €

Zdroj: § 10 EStG, vlastní zpracování, 2023

Ve srovnání s Českou republikou si němečtí daňoví poplatníci mohou ve svých nákladech zohlednit výše uvedené položky. Český daňový systém většinu z těchto položek neumožňuje uplatnit jako náklady na dosažení a udržení příjmů. Některé z výše uvedených položek si český daňový poplatník může uplatnit jako slevu na dani, jako např. školkovné nebo slevu na dítě se ZTP/P průkazem.

Dále si mohou poplatníci od základu daně odečíst nezdanitelné částky, mezi které patří:

Tabulka 8: Nezdanitelné částky pro rok 2022

Typ nezdanitelné částky	Částka
Na poplatníka	10 908 €
Na dítě	6 024 €
Na samoživitele	4 008 € (každé další dítě + 240 €)

Zdroj: Merkblatt für Alleinerziehende, 2023

Sazba daně při výpočtu daňové povinnosti v Německu je diametrálně odlišná od české sazby daně. Na rozdíl od České republiky je německá sazba daně z příjmů progresivní – tzn. že se sazba daně zvyšuje spolu s rostoucím příjmem. Nejvyšší možnou sazbou je 45 %, kterou platí osoby, jejichž příjmy přesáhnou hranici 277.826 € za rok. Naopak osoby, jejichž

příjmy nedosáhnou za rok 10.908 € jsou od této daně osvobozeny. Výši zdanění kromě výše příjmu ovlivňuje i daňová třída rezidenta, do které dle zákona spadá.³⁰

V následující tabulce jsou uvedeny hranice příjmů s jejich procentuálními sazbami a výpočty daňové povinnosti v Německu:

Tabulka 9: Sazby DPFO v Německu

Roční příjem	Sazba daně	Výpočet daňové povinnosti
< 10.908 €	0%	Osvobozeno od daně
10.909 € - 15.999 €	14% - 24%	$(979,18 * y + 1400) * y$
16.000 € - 62.809 €	24% - 42%	$(192,59 * z + 2397) * z + 966,53$
62.810 € - 277.825 €	42%	$0,42 * x - 9972,98$
> 277.825 €	45%	$0,45 * x - 18307,73$

Zdroj: Einkommensteuergesetz, § 32a Zákon o daních z příjmu, vlastní zpracování 2023

Velikost "y" je jedna desetitisícina části základu daně zaokrouhlené dolů na celou částku v eurech přesahující základní osvobození od daně. Velikost "z" je jedna desetitisícina zdanitelného příjmu přesahujícího 15 999 EUR, zaokrouhlená dolů na celou částku v eurech. Velikost "x" je zdanitelný příjem zaokrouhlený dolů na celou částku v eurech.

K výše uvedeným sazbám se dále připočítává tzv. **solidární příplatek**. Tento příplatek byl v Německu zaveden v roce 1991, krátce po znovusjednocení Německa, za účelem financování obnovy infrastruktury, zdravotnictví, školství a celkovou rekonstrukci a modernizaci spolkových zemí bývalé NDR. Solidární příplatek je v současné době 5,5 % ze základu daně a vybírá se společně s daňovou povinností²⁹

Manželé mají tu možnost si zvolit, jestli budou své příjmy zdaňovat každý individuálně nebo společně v tzv. „systému společného zdanění manželů“. Systém mohou využít, pokud oba podléhají neomezené povinnosti k dani a žijí ve společné domácnosti.

²⁹ NERUDOVA, Danuše. Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie. 4., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-626-6.

³⁰ Einkommensteuergesetz. (EStG), § 32a. [online]. [cit. 2023 02-18] Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/estg/BJNR010050934.html>

Pokud si zvolí tento způsob, příjmy manželů se sečtou a daň se následně určí podle sazby jednotlivce.³⁰

3.7 Daň z příjmů podnikajících fyzických osob Polska

Hlavním právním předpisem, který reguluje způsob výpočtu, placení a celkovou správu daně z příjmů v Polsku pro fyzické osoby se nazývá "Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych" v překladu Zákon o dani z příjmů fyzických osob, ze dne 26. července 1991.

Poplatníkem daně z příjmů fyzických osob jsou v Polsku všichni rezidenti, kteří jsou povinni danit své celosvětové příjmy (neomezená daňová povinnost) a nerezidenti v případě příjmů se zdrojem na území Polska (omezená daňová povinnost). Další skupinu poplatníků tvoří manželé, kteří se mohou rozhodnout danit své příjmy společně³¹

Základ daně z příjmu fyzických osob je definován jako rozdíl mezi příjmy a výdaji na jejich dosažení. V případě manželů vychází základ daně ze souhrnu příjmů obou poplatníků. Měli-li poplatník více druhů příjmů, základem daně je součet dílčích příjmů. Určité druhy příjmů jsou od daně osvobozeny, patří mezi ně především výživné, stipendia, různá odškodnění a další příjmy sociálního charakteru. Zdanitelné příjmy rozděleny do následujících kategorií:²⁹

- příjmy ze závislé činnosti
- příjmy z činností vykonávaných osobně (umělci, vědci, novináři apod.)
- příjmy z podnikatelské činnosti
- příjmy z pronájmu
- příjmy z vybraných sektorů zemědělství
- příjmy z prodeje nemovitých a movitých věcí
- kapitálové příjmy
- ostatní příjmy

²⁹ NERUDOVA, Danuše. Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie. 4., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-626-6.

³¹ Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych, Art. 3-27

Od celkového základu daně si může poplatník odečíst odčitatelné položky, které jsou uvedeny v tabulce č. 10

Tabulka 10: Odčitatelné položky od základu daně v Polsku

Typ odčitatelné položky	Maximální výše
Výdaje na sociální zabezpečení	bez limitu
Výdaje na důchodové zabezpečení	7 106 PLN
Dary	6 % příjmů
Výdaje na připojení k internetu	760 PLN
Výdaje na tepelnou modernizace	53 000 PLN
Výdaje na rehabilitační účely	2 280 PLN, některé neomezeně
Úroky z hypotéky	325 990 PLN
Ztráta minulých let	50%

Zdroj: Ministerstwo Finansów, vlastní zpracování 2023

Samotná daňová povinnost může být snížena o slevu na dítě, která je určena následovně:

Tabulka 11: Limity slev na dítě v Polsku

Roční limit základu daně (v PLN)			
Více než jedno dítě	Samoživitel	Manželství	Nemanželské dítě
bez limitu	112000	112000	56000
Roční sleva (v PLN)			
1. dítě	2. dítě	3. dítě	4. a další dítě
1 112,04	1 112,04	2 000,04	2700

Zdroj: Podatki.gov.pl, vlastní zpracování, 2023

Sazby daně z příjmu fyzických osob jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka 12: Sazby DPFO v Polsku pro rok 2022

Roční příjem	Sazba daně
0 – 120 000 PLN	12% - nezdanitelná část 3 600 PLN
> 120 000 PLN	10,800 PLN + 32% přebytku nad 120 000 PLN

Zdroj: Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych, 2023

Kromě daňové sazby bylo dříve nutné také brát v potaz částku, která je polskými úřady definována jako „částka osvobozená od daně“. Tato částka se lišila podle dosažených příjmů a následně je možné jí odečíst od samotné daně. Výpočet částky osvobozené od daně probíhal následovně:

Tabulka 13: Částky osvobozené od daně v Polsku

Základ daně	Výše osvobozené částky
0 – 8 000 PLN	1 360 PLN
8 000 – 13 000 PLN	834,88* (základ daně – 8000) / 5 000
13 000 – 85 528 PLN	525,12 PLN
85 528 – 127 000 PLN	525,12 * (základ daně – 85 528) / 41 472
nad 127 000 PLN	0

Zdroj: Podatki.gov.pl, vlastní zpracování, 2023

V průběhu roku 2022 se však tento systém zrušil, a byl nahrazen jednotnou osvobozenou částkou ve výši 3 600 PLN.

Poplatníci jsou dále povinni od roku 2019 odvádět **solidární daň**, která je ve výši 4 % základu daně, který převyšuje 1 000 000 PLN.

Podnikající fyzické osoby mají (kromě určitých druhů příjmů uvedených v zákoně o dani z příjmů a v zákoně o paušální dani) možnost výběru formy zdanění. V Polsku rozlišují tři způsoby, kterým lze dojít k výpočtu daně – daňové stupnice, paušální a lineární

Daňové stupnice jsou základní a nejvíce využívanou formou zdanění příjmů fyzických osob. Nejprve se stanoví částka osvobozená od daně dle výpočtu v tabulce č. 13, lze si povšimnout, že částka odčitatelná od daně se snižuje s vyšším příjmem. Následně se vypočítá samotná daň, dle tabulky č. 12.

Paušální daň je jednodušším způsobem, kdy poplatník vede jen souhrn příjmů, oproti kterým následně uplatňuje procentuální výši nákladů. Poplatníkem v paušální dani se nemůže stát fyzická osoba, která přesáhla obrat 965 440 PLN (200 000 EUR). Daňové sazby závisí na typu podnikání, které živnostník provozuje. Tyto sazby se pohybují od 2 do 17 %.

Volba tohoto způsobu zavrhuje následnou možnost využití společného zdanění manželů. V polském Zákoně o paušální dani z roku 1998 je vymezen rozsáhlý taxativní výčet. Pro představu je níže uveden zjednodušený výčet těchto činností³²

- 17 % - notáři, advokáti, účetní, auditoři, pojišťovací agenti, makléři, daňoví poradci
- 15 % - streameri, překladatelé, provozovatelé zábavy a rekreace, zprostředkovatelé velkoobchodu
- 14 % - zdravotníci, inženýři, technici, designéři, architekti, analytici
- 12 % - IT služby, konzultanti
- 10 % - úplatné nakládání s vlastnickými právy a nemovitostmi
- 8,5 % do 100 000 PLN a 12,5 % přebytku nad 100 000 PLN – ubytovací služby, nájmy, leasingy
- 5,5 % - výrobní činnosti, stavební práce, řidiči kamionu
- 3 % - obchodníci, rybáři
- 2 % - prodejci vlastních rostlinných a živočišných produktů

Lineární sazba daně je způsob, kdy se bez ohledu na jeho výši dosažený příjem zdaní pevnou sazbou 19 %. U tohoto způsobu automaticky zaniká možnost odečtení skutečných výdajů, které byly vynaloženy k dosažení příjmů poplatníka. Sazbou 19 % se daní dále i kapitálové příjmy, které plynou z prodeje cenných papírů a akcií.³³

³²Stawki podatkowe PIT (SDG). *podatki.gov.pl* [online]. Dostupné z: <https://www.podatki.gov.pl/pit/stawki-podatkowe/>

³³Portal Gov.pl. *Portal Gov.pl* [online]. Dostupné z: <https://www.gov.pl/>

4 Vlastní práce

Vlastní práce, jak bylo avizováno v úvodu, je založena na komparaci metod zdanění konkrétních podnikajících fyzických osob v ČR.

4.1 Modelový příklad 1 - řemeslné živnostenské podnikání

4.1.1 Charakteristika daňového subjektu

Miloš Topenář provozuje instalatérské služby od roku 1992. Obor provozované činnosti spadá do živností řemeslných, které lze najít v příloze č.1 živnostenského zákona. Konkrétně se jedná o činnosti, které spadají dle seznamu CZ- NACE pod kód 43 – „instalační a vodoinstalační práce“

Pan Topenář vlastní byt, který pronajímá za 10.000 Kč měsíčně. Je členem SVBJ (Sdružení vlastníků bytových jednotek), ve kterém zastává funkci ve výkonném výboru, za kterou pobírá odměnu ve výši 1.000 Kč měsíčně. Odměna je zdaňována daní z příjmů dle zvláštní sazby ve výši 15 %, to je 150 Kč/měsíčně. Má dva syny, kteří s ním žijí v jedné domácnosti, oba studující. Pan Topenář dvakrát do roka daruje krev a má životní pojištění, na kterém za rok 2022 zaplatil 54.000 Kč.

Na konci zdaňovacího období byl vygenerován Výkaz zisku a ztrát za rok 2022, který lze vidět v tabulce č. 14. Na základě tohoto výkazu budou v následujících kapitolách rozebrány jednotlivé způsoby a vyčísleny daňové povinnosti.

Pan Topenář vede účetnictví z důvodu zachování věrného obrazu jeho hospodaření. Daňová evidence by v jeho případě zkruslovala jeho skutečný hospodářský výsledek, jelikož by docházelo k časovému posunu příjmů a výdajů z jednoho období do druhého. Důsledkem toho by se mohlo stát, že by v jednom zdaňovacím období byl ve vysoké ztrátě z důvodu nakoupeného materiálu a v druhém zdaňovacím období ve vysokém zisku, kde byl použit a vyfakturován materiál z předešlého období. Proto se daňová evidence v jeho případě stává automaticky nevýhodnou variantou. Jeho výsledek hospodaření se stává odrazem skutečné podnikatelské činnosti.

Tabulka 14: Výkaz zisku a ztrát za rok 2022

Číslo účtu	Název účtu	Koncový stav
Náklady		
501	Spotřeba materiálu	2 988 235
503	Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek	437 831
511	Opravy a udržování	33 090
513	Náklady na reprezentaci	1 095
518	Ostatní služby	66 288
521	Mzdové náklady	239 628
524	Zákonné sociální pojištění	80 997
526	Sociální náklady individuálního podnikatele	63 181
527	Zákonné sociální náklady	54 000
538	Ostatní daně a poplatky	3 000
551	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	201 907
568	Ostatní a mimořádné finanční náklady	2 175
581	Změna stavu nedokončené výroby	-494 000
Náklady celkem		3 677 427
Výnosy		
602	Tržby z prodeje služeb	3 500 411
662	Úroky	604
Výnosy celkem		3 501 015

Zdroj: Účetní program Stereo, vlastní zpracování 2023

4.1.2 Paušální výdaje

Hned ze začátku lze poznamenat, že pro pana Topenáře, jakožto řemeslníka, by se mohlo zdát uplatnění paušálních výdajů výhodné, jelikož lze uplatnit výdaje ve výši 80 % dosažených příjmů. Uplatnění paušálních výdajů bylo pro rok 2022 omezeno horní hranicí 1 000 000 Kč. To znamená, že maximální částka, kterou lze oproti výnosům uplatnit činí 800 000 Kč. Z toho vyplývá, že při obratu ve výši 3 501 015 Kč a vysokých nákladů na spotřebu materiálu, jsou paušální náklady hned na první pohled nevýhodné.

Výpočet výsledné daně při použití tohoto způsobu vypadá následovně:

Tabulka 15: Výpočet daně paušálním režimem

§ 7	Příjmy dle § 7	Úhrn výnosů z činnosti	3 501 015 Kč	3 501 015 Kč
	Paušální výdaje	80% max 800 000	2 800 812 Kč	800 000 Kč
	Průběžný základ daně	Příjmy - výdaje	3501015 - 800000	2 701 015 Kč
§ 9	Úhrn příjmů dle § 9	Nájem 10 000/měsíc	12*10000	120 000 Kč
	Paušální výdaje	30% max (30 000 Kč)	120000*0,3	30 000 Kč
	Průběžný základ daně	Příjmy - výdaje	120000-30000	90 000 Kč
§ 6	Úhrn příjmů dle § 6	Odměna 12*1000	12000	12 000 Kč
	Základ daně	§ 6, § 7, § 9	2701015+90000+12000	2 803 015 Kč
Odčitatelné položky	Životní pojištění	54000 (max 24 000 Kč)	24 000 Kč	
	Dary	2x3000	6 000 Kč	
	Celkem odčít, položky	30 000	2803015-30000	2 773 015 Kč
	Průběžný základ daně po zaokrouhlení na stokoruny dolů			2 773 000 Kč
	Daň před slevami	15%	2773000*0,15	415 950 Kč
Slevy na dani	Sleva na poplatníka	30 840 Kč	400650-30 840	385 110 Kč
Daňová zvýhodnění	1. dítě	15 204 Kč	369810 - 15 204	369 906 Kč
	2. dítě	22 320 Kč	354606 - 22320	347 586 Kč
Sražená daň	§ 6	12*150	347 586-1800	345 786 Kč
Doplatek na dani				345 786 Kč

Vlastní zpracování, 2023

4.1.3 Vedení účetnictví

Z toho důvodu, že maximální možná částka paušálních výdajů, kterou lze za rok 2022 uplatnit činila necelých 22 % z reálných nákladů na provoz živnosti, které pan Topenář reálně má, daleko výhodnější variantou bude stanovení základu daně dle účetnictví. Účetnictví je panu Topenáři vedeno mimo jiné i z důvodu, že je plátcem DPH, které čtvrtletně odvádí.

Pan Topenář disponuje velkými skladovými zásobami a k 31.12.2022 provedl stejně jako každý rok inventarizaci skladu. Na výkazu zisku a ztrát si lze všimnout poměrně vysokého zůstatku na účtu 581 – „Změna stavu nedokončené výroby“. Zákon č. 563/1991 Sb. stanovuje základní pravidla pro účetní zápisy v České republice a definuje nedokončenou výrobu jako produkt, který prošel určitými výrobními stupni a není již materiálem, není však ani hotovým produktem. Důsledkem toho se ocitl pan Topenář za rok 2022 ve ztrátě.

Výpočet výsledné daně při použití tohoto způsobu vypadá následovně:

Tabulka 16: Výpočet daně pomocí účetnictví

	Úhrn příjmů dle §7	Součet vystavených faktur	3 501 015 Kč	3 501 015 Kč
	Skutečné náklady	Součet nákladových účtů	3 677 427,00 Kč	3 677 427,00 Kč
	Účetní HV	Výnosy - náklady	1 550 900 - 452 651	-176 412,00 Kč
Upravený HV dle §5, §23 ZDP zvyšující HV		513 Náklady na reprezentaci	1 095 Kč	
		526 SP ZP podnikatel	63 181 Kč	
		CELKEM	64 276,00 Kč	
		Průběžný HV + daň. neuznat. N	-176 412+64 276	-112 136,00 Kč
Úhrn příjmů dle § 9	Nájem 10 000/měsíc	12*10000	120 000 Kč	
Paušální výdaje	30% max 30 000	120000*0,3	30 000 Kč	
Průběžný základ daně	Příjmy - výdaje	120000-30000	90 000 Kč	
Úhrn příjmů dle § 6	Odměna 12*1000	12000	12 000 Kč	
Základ daně	§ 7, § 9		-112136+90000	-22 136,00 Kč
Základ daně	§ 6		12*1000	12 000 Kč
Odčitatelné položky	Životní pojištění	54000 max 24000	24 000 Kč	
	Průběžný základ daně po zaokrouhlení na stokoruny dolů			0
	Daň před slevami	15%		0
Slevy na dani				
	Sleva na poplatníka	30 840 Kč		
	1. dítě	15 204 Kč	-15 204 Kč	-15 204 Kč
	2. dítě	22 320 Kč	-22 320 Kč	-37 524 Kč
Sražená daň	DPFO	12*150	1800	-39 324 Kč
Přeplatek na dani				-39 324 Kč

Vlastní zpracování, 2023

Stanovení základu daně a její následný výpočet na základě vedení účetnictví jednoznačně potvrdil, že pro pana Topenáře, jakožto řemeslníka disponujícího velkými zásobami materiálu by bylo naprosto nevýhodné uplatňovat si výdaje procentuálně. Tím, že se ocitl v poměrně velké ztrátě dle §7, výsledná daňová povinnost byla nulová. Dále měl na odvodech zaplacenou daň 1800 Kč, má dvě studující děti, na které uplatňuje daňové zvýhodnění, mu součet těchto částek bude vrácen.

4.1.4 Paušální daň

Paušální daň, jakožto administrativně nejjednodušší způsob odvádění daně z příjmů spolu se sociálním a zdravotním pojištěním byla pro rok 2022 stanovena na částku 5.994 Kč/měsíčně. V případě zájmu pana Topenáře platit daň tímto způsobem, by musel hned začátkem roku, tj. do 10. ledna 2022 podat na finanční úřad „Oznámení o vstupu do paušálního režimu“, které je podmínkou pro to, aby byl považován za poplatníka v paušálním režimu. Pokud by tak učinil, jednoduchým výpočtem lze dopočítat celkovou daň, kterou by za celý rok 2022 odvedl. Měsíční částka 5.994 Kč vynásobená počtem 12 měsíců kalendářního roku by činila **71 928 Kč**.

Paušální režim má přesně stanovené podmínky, kteří živnostníci do tohoto režimu mohou a nemohou vstoupit. Jednou z podmínek je ta, že poplatník nesmí být plátcem DPH, kterým pan Topenář je. Tato možnost se pro něho tím pádem automaticky zavrhuje.

4.2 Modelový příklad 2 - neřemeslné živnostenské podnikání

4.2.1 Charakteristika daňového subjektu

Stanislav Čistý provozuje odborné poradenství provozovatelům kanalizací a čističek odpadních vod od roku 1990. Obor provozované činnosti spadá do živností vázaných, které lze najít v příloze č. 2 živnostenského zákona, konkrétně se jedná o činnosti, které spadají dle seznamu CZ-NACE pod kód 37 – „činnosti související s odpadními vodami“.

Pan Čistý nemá žádné jiné příjmy kromě příjmů spadajících pod § 7 zákona o dani z příjmu, má dva syny, jeden je studentem vysoké školy, druhý je držitelem ZTP/P průkazu. Dále přes rok naspořil na penzijním připojištění částku 36 000 Kč. Vlastní osobní vozidlo. Na konci zdaňovacího období byl vygenerován Výkaz zisku a ztrát za rok 2022, který lze vidět v tabulce č. 17.

Tabulka 17: Výkaz zisku a ztrát za rok 2022

Číslo účtu	Název účtu	Koncový stav
Náklady		
501	Spotřeba materiálu	69 821,69
511	Opravy a udržování	27 295,11
513	Náklady na reprezentaci	586,00
518	Ostatní služby	103 710,84
526	Sociální náklady individuálního podnikatele	108 288,00
527	Zákonné sociální náklady	36 000,00
538	Ostatní daně a poplatky	1 436,33
551	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	104 652,00
568	Ostatní a mimořádné finanční náklady	891,00
Náklady celkem		452 680,97
Výnosy		
602	Tržby z prodeje služeb	1 550 009,00
662	Úroky	891,00
Výnosy celkem		1 550 900,00

Zdroj: Účetní program Pohoda, Vlastní zpracování, 2023

4.2.2 Paušální výdaje

Jak bylo uvedeno v teoretické části práce, subjekty provozující jinou živnost, než řemeslnou mají možnost uplatnit své náklady do výše 60 % svých výnosů. Výpočet základu daně by vypadal následovně:

Tabulka 18: Výpočet daně paušálním režimem

	Úhrn příjmů dle §7	Součet vystavených faktur	1 550 900 Kč	1 550 900 Kč
	Paušální výdaje	60% max 600 000	1 550 900*0,6	600 000 Kč
	Průběžný základ daně	Příjmy - výdaje	1 550 900 - 600000	950 900 Kč
Odčitatelné položky (-)	Penzijní spoření	24 000 Kč	950 900 - 24 000	926 900 Kč
	Průběžný základ daně po zaokrouhlení na stokoruny dolů			926 900 Kč
	Daň před slevami	15%	926900*0,15	139 035 Kč
Slevy na dani (-)	Sleva na poplatníka	30 840 Kč	139035-30 840	108 195 Kč
Daňová zvýhodnění	1. dítě	15 204 Kč	108195 - 15 204	92 991 Kč
	2. dítě se ZTP/P	44 640 Kč	92991 - 44 640	48 351 Kč

Vlastní zpracování, 2023

4.2.3 Skutečně vynaložené náklady

Druhou možností, kterou lze stanovit základ daně je na základě skutečně vynaložených nákladů. V tomto případě bylo opět zvoleno vedení účetnictví. Výpočet základu daně vypadal následovně:

Tabulka 19: Výpočet daně uplatněním skutečných nákladů

	Úhrn příjmů dle §7	Součet vystavených faktur	1 550 900 Kč	1 550 900 Kč
	Skutečné náklady	Součet nákladových účtů	452 651,00 Kč	452 651,00 Kč
	Účetní HV	Výnosy - náklady	1 550 900 - 452 651	1 098 249,00 Kč
Upravený HV dle §5, §23 ZDP zvyšující HV		501 pohonné hmoty	30 000 Kč	
		513 Náklady na reprezentaci	586 Kč	
		526 SP ZP podnikatel	108 288 Kč	
		551 - účetní odpisy	104 652 Kč	
		CELKEM	243 526,00 Kč	
		Průběžný HV + daň. Neuznat. N	1 098 249 + 243 526	1 098 249,00 Kč
Upravený HV dle §5, §23 ZDP snižující HV		Daňové odpisy	41 858,00 Kč	
		paušální výdaj na dopravu §24, odst. 2 písm. zt)	60 000,00 Kč	
		CELKEM	101 858,00 Kč	
			1 098 249 - 101 858	996 391,00 Kč
Odčitatelné položky	Penzijní spoření	24 000 Kč	996 391 - 24 000	972 391 Kč
	Průběžný základ daně po zaokrouhlení na stokoruny dolů			972 300 Kč
	Daň před slevami	15%	972300*0,15	145 845 Kč
Slevy na dani	Sleva na poplatníka	30 840 Kč	145845-30 840	115 005 Kč
Daň. zvýhodnění	1. dítě	15 204 Kč	115005 - 15 204	99 801 Kč
	2. dítě se ZTP/P	44 640 Kč	99801 - 44 640	55 161 Kč

Vlastní zpracování, 2023

Konkrétně u pana Čistého si lze všimnout, že i přes úpravu výsledku hospodaření s cílem co nejvyššího možného zvýšení nákladů, se základ daně nepodařilo snížit natolik, aby pro něj byla tato metoda výhodnější než uplatnění paušálních výdajů. Toto se stává při výkonu takových činností, kde nevznikají přílišné náklady na poskytování služeb a materiálu. Pan

Čistý se pohybuje na hraně skutečných a paušálních nákladů. Z toho důvodu je výhodné vést i skutečně vynaložené náklady, aby se na konci zdaňovacího období mohl rozhodnout, jakou metodou bude výsledná daň počítána.

4.2.4 Paušální daň

Nevýhodou paušální daně je zánik možnosti uplatnění jakýchkoliv daňových bonusů, odpočtů nebo zvýhodnění. Jelikož má pan Čistý dva syny, na které uplatňuje daňová zvýhodnění, paušálním režimem by přišel automaticky o možnost si tyto slevy uplatnit. Spolu se slevou na poplatníka dělají tyto slevy 90 684 Kč. Dalším důvodem je i fakt, že je pan Čistý také plátcem DPH, které čtvrtletně odvádí.

4.3 Modelový příklad 3 - podnikání dle zvláštních předpisů

Mgr. Markéta Spravedlivá provozuje činnost advokáta od roku 2018. Obor provozované činnosti se řadí do podnikání dle jiného zákona než živnostenského. Na činnost advokáta vede daňovou evidenci. Dále vlastní byt, který pronajímá za měsíční nájem 35.000 Kč. V roce 2022 prodala pozemek za kupní cenu 5.300.000 Kč, který koupila v roce 2018 za částku 2.000.000 Kč. Pozemek nebyl v obchodním majetku advokátní činnosti. Jelikož byl prodej uskutečněn do 5 let od nabytí a nebyl splněn časový test pro osvobození, podléhá tento prodej pozemku dani z příjmu. Má, která navštěvuje předškolní zařízení, výdaje za toto předškolní zařízení činí 38000Kč. Na penzijním připojištění zaplatila 36000Kč za rok, na životním pojištění zaplatila 12000 Kč. Poskytla dar na nadaci 50000Kč. Na konci účetního období byl k dispozici přehled příjmů a výdajů za rok 2022, který lze vidět v tabulce č. 20

Tabulka 20: Přehled příjmů a výdajů za rok 2022

Příjmy z prodeje služeb	2150000
Výdaje ovlivňující ZD	238000
Nákup materiálu a zboží	10000
Provozní režie (nájem. Elektřina)	108000
Mzdy	120000
Výdaje neovlivňující ZD	1367800
Sociální a zdravotní pojištění	100800
Osobní spotřeba	1211000
Ostatní (reprezentace)	56000
Příjmy - výdaje	544200

Zdroj: Účetní Program Pohoda, vlastní zpracování

4.3.1 Paušální výdaje

Podnikatelé, kteří činnost provozují na základě jiného, než živnostenského zákona, mají možnost uplatnit výdaje ve výši 40 % skutečných nákladů. Výpočet daně pomocí této metody by vypadal následovně:

Tabulka 21: Výpočet daně paušálním režimem

Advokátní činnost	Úhrn příjmů dle §7	Součet příjmů	2 150 000 Kč	2 150 000 Kč
	Paušální výdaje	40% max 400000	2150000*0,4	400 000,00 Kč
	Základ daně § 7	příjmy-výdaje	2150000-400000	1 750 000,00 Kč
Nájemné	Úhrn příjmů dle § 9	Nájem 35 000/měsíc	12*35000	420 000 Kč
	Paušální výdaje	30% max 300000	420000*0,3	126 000 Kč
	Základ daně § 9	příjmy-výdaje	420000-126000	294 000 Kč
Prodej pozemku	Prodej § 10		5 300 000 Kč	5 300 000,00 Kč
	Výdaje spojené s prodejem	kupní cena	2000000	2 000 000,00 Kč
	Základ daně § 10	příjmy - výdaje	5300000-2000000	3 300 000 Kč
Základ daně celkem	§ 7, § 9, § 10		1750000+294000+3300000	5 344 000 Kč
Odčitatelné položky	Životní pojištění	12000 max 24000	12 000 Kč	
	Penzijní připojištění	36000 max 24000	24 000 Kč	
	Dar	50000 max 30% ZD	50 000 Kč	
	Celkem		12 000+24 000+50 000	86 000 Kč
Základ daně		ZD- odčitatelné položky	5 344 000-86 000	5 258 000 Kč
Základ daně zaokrouhlený na stokoruny dolů				5 258 000 Kč
Daň	DPFO	15%	5 258 000*0,15	788 700 Kč
Slevy na dani	Sleva na poplatníka		30 840 Kč	30840
	Sleva na dítě		15 204 Kč	15204
	Školovné	(max 16 200) 38000	38 000 Kč	16 200 Kč
Slevy celkem			30 840+15 204+16 200	62 244 Kč
Daň po slevách	DPFO	Daň - slevy	788 700-62 244	726 456 Kč
Doplatek daně				726 456 Kč

Vlastní zpracování, 2023

Vypočtená daňová povinnost byla za použití paušálních výdajů ve výši 40 % z příjmů ve výši 726 456 Kč. Hned na první pohled je zřejmé, že byt jsou náklady uplatňovány pouze ve výši 40 % z horní hranice 1 000 000 Kč, což činí 400 000 Kč, pořád je takto zvolený paušál vyšší, než skutečně vynaložené náklady.

4.3.2 Daňová evidence

Tabulka 22: Výpočet daně uplatněním skutečných nákladů

Advokátní činnost	Úhrn příjmů dle §7	Součet příjmů	2 150 000 Kč	2 150 000 Kč
	Skutečné výdaje	pouze daňově uznatelné		238 000,00 Kč
	Základ daně § 7	příjmy-výdaje	2150000-238000	1 912 000,00 Kč
Nájemné	Úhrn příjmů dle § 9	Nájem 35 000/měsíc	12*35000	420 000 Kč
	Paušální výdaje	30% max 300000	420000*0,3	126 000 Kč
	Základ daně § 9	příjmy-výdaje	420000-126000	294 000 Kč
Prodej pozemku	Prodej § 10		5 300 000 Kč	5 300 000,00 Kč
	Výdaje spojené s prodejem	kupní cena	2000000	2 000 000,00 Kč
	Základ daně § 10	příjmy - výdaje	5300000-2000000	3 300 000 Kč
Základ daně celkem	§ 7, § 9, § 10		1912000+294000+3300000	5 506 000 Kč
Odčitatelné položky	Životní pojištění	12000 max 24000	12 000 Kč	
	Penzijní připojištění	36000 max 24000	24 000 Kč	
	Dar	50000 max 30% ZD	50 000 Kč	
	Celkem		12000+24000+50000	86 000 Kč
Základ daně		ZD- odčitatelné položky	5506000-86000	5 420 000 Kč
Základ daně		Zaokrouhlení na stokoruny dolů		5 420 000 Kč
Daň	DPFO	15%	5258000*0,15	813 000 Kč
Slevy na dani	Sleva na poplatníka		30840	30840
	Sleva na dítě		15204	15204
	Školovné	(max 16 200) 38000	38 000 Kč	16 200 Kč
Slevy celkem		30840+15204+16200	62 244 Kč	
Daň po slevách	DPFO	Daň - slevy	788700-62244	750 756 Kč
Doplatek daně				750 756 Kč

Vlastní zpracování, 2023

Ve výše uvedené komparaci způsobů paušálních výdajů a daňové evidence vychází jako výhodnější varianta uplatnění paušálních výdajů, jaký byl zpočátku předpoklad. Při volbě daňové evidence sice nedochází k žádnému enormnímu navýšení daňové povinnosti, nicméně paušální výdaje je vhodné zvolit i z toho důvodu, že při jejich uplatňování daňový subjekt není povinen zakládat účetní jednotku a pro finanční úřad jako kontrolní orgán i pro paní Spravedlivou je případná kontrola daňových příjmů zdaleka jednodušší.

4.3.3 Paušální daň

U paní Spravedlivé nelze uplatnit paušální daň, jelikož už v roce 2021 překračovala obrát 1 milion příjmů a musela se pro rok 2022 registrovat jako plátce DPH. Plátce DPH nemohou být v paušálním režimu daně, stejně jako přechozí živnostníci pan Topenář a pan Čistý.

Následující kapitoly budou věnovány komparaci předchozích modelových příkladů, respektive jejich výsledku hospodaření v souvislosti s místem podnikání. Jinými slovy budou zjišťovány rozdíly v potencionálním daňovém zatížení modelových příkladů, kdyby se rozhodli svou činnost provozovat ve vybraných sousedních státech, Polsku a Německu.

Na základě provedené deskripce v literární rešerši lze vyvodit teze, kdy míra zdanění vybraných subjektů bude v Německu výrazně vyšší než v České republice, jelikož míra zdanění je progresivní a může dosahovat až 45 %. Naopak se lze domnívat, že daňové zatížení subjektů v Polsku by mohlo být nižší než v České republice, jelikož je základ daně do určité míry daněn sazbou 12 %.

4.4 Daňové zatížení modelových příkladů v Německu

Podnikatelé v Německu nemají možnost uplatnění nákladů paušální částkou, jak je tomu v České republice nebo v Polsku. Podnikatelé musí při výkonu své činnosti uplatňovat vždy své reálné náklady.

Pro zjištění míry zdanění podnikatelských subjektů bude použit výpočet z kapitoly 3.6, konkrétně tabulka č. 9. Pro připomenutí je tabulka s postupem výpočtu uvedena níže.

Tabulka č. 9: Sazby DPFO v Německu pro

Roční příjem	Sazba daně	Výpočet daňové povinnosti
< 10.908 €	0%	Osvobozeno od daně
10.909 € - 15.999 €	14% - 24%	$(979,18 * y + 1400) * y$
16.000 € - 62.809 €	24% - 42%	$(192,59 * z + 2397) * z + 966,53$
62.810 € - 277.825 €	42%	$0,42 * x - 9972,98$
> 277. 825 €	45%	$0,45 * x - 18307,73$

Zdroj: Einkommensteuergesetz, § 32a Zákon o daních z příjmu, vlastní zpracování 2023

*Velikost "y" je jedna desetitisícina části základu daně zaokrouhlené dolů na celou částku v eurech přesahující základní osvobození od daně. Velikost "z" je jedna desetitisícina zdanitelného příjmu přesahujícího 15 999 EUR, zaokrouhlená dolů na celou částku v eurech. Velikost "x" je zdanitelný příjem zaokrouhlený dolů na celou částku v eurech.

4.4.1 Modelový příklad 1 – Miloš Topenář

Následující tabulka obsahuje schéma výpočtu daňové povinnosti pana Topenáře dle německého daňového systému. Pan Topenář žije se syny v jedné domácnosti sám, tudíž je používána sleva na děti pro samoživitele. Postup výpočtu u pana Topenáře bude probíhat následujícím způsobem:

Tabulka 23: Výpočet daňové povinnosti v Německu

Položky výpočtu	Suma Kč (zaokrouhlená)	Suma EUR
Samostatná činnost	3 501 015	142 665,65
Pronájem	120 000	4 889,98
Závislá činnost	12 000	489,00
Příjmy celkem	3 633 015	148 044,62
Náklady na dosažení příjmů	3 559 151	145 034,67
Rozdíl příjmy/náklady	73 864	3 009,95
Speciální výdaje		
Zdravotní a sociální pojištění	63 181	2 574,61
Nezdanitelné částky		
Na poplatníka	267 682	10 908,00
Na děti	104 249	4 248,00
Nezdanitelné částky celkem	371 931	15 156,00
Základ daně (zaokrouhlený)		0
Sazba daně 42%		0
Solidární přírážka 5,5% ZD		0
Daňová povinnost		0

Vlastní výpočty, 2023

Z důvodu toho, že má pan Topenář vysoké náklady na dosažení příjmů je jeho výsledek hospodaření tak nízký, že jeho daňová povinnost v Německu se rovná nule. I z toho důvodu, že nezdanitelná částka na poplatníka je ve výši 10.908 EUR. Jeho základ daně by musel být pro potencionální odvod daně vyšší než tato částka.

4.4.2 Modelový příklad 2 – Stanislav Čistý

Tabulka 24: Výpočet daňové povinnosti v Německu

Položky výpočtu	Suma Kč (zaokrouhlená)	Suma EUR
Příjmy:		
Samostatná činnost	1 550 900	63 198,86
Náklady na dosažení příjmů	307 807	12 543,07
Rozdíl příjmy/náklady	1 243 093	50 655,79
Speciální výdaje		
Zdravotní a sociální pojištění	108 288	4 412,71
Nezdanitelné částky		
Na poplatníka	267 682	10 908,00
Na děti	104 245	4 248,00
Nezdanitelné částky celkem	371 928	15 156,00
Základ daně (zaokrouhlený)	762 877	31 087,00
Daň*	122 585	4 995,35
Solidární přírážka 5,5% ZD	41 958	1 709,78
Daňová povinnost	164 543	6 705,13

Vlastní výpočty, 2023

* Výpočet daňové povinnosti je v Německu poněkud náročnější. Pro každé daňové pásmo je totiž zákonem stanoven vlastní vzorec výpočtu daně. Pro výpočet daně v tomto případě byl použit vzorec: $(192,59 * z + 2397) * z + 966,53$. Nejprve musel být stanoven koeficient „z“ a to tak, že $z = (31\,087 - 15\,999/10\,000)$, $z = 1,5$. Následně se koeficient z dosadí do vzorce: $(192,59 * 1,5 + 2397) * 1,5 + 966,53 = 4995,35$ EUR. Takto vypočtená daň se zvyšuje o solidární přírážku ve výši 5,5 % ze základu daně $(31\,087 * 0,055) = 1\,709,78$ EUR. Konečná daň je součtem daně z příjmů a solidární přírážky.

Dle německého daňového systému, by pan Čistý na dani odvedl 164 543 Kč. V České republice, pomocí uplatnění paušálních výdajů byla odvedená částka na dani 48.351 Kč. Je však nutné vzít v potaz, že v České republice by dále odváděl odvody na sociálním a

zdravotním pojištění. Nic to ovšem nemění na faktu, že samotná odvedená daň by byla v Německu několikanásobně vyšší.

4.4.3 Modelový příklad 3 – Mgr. Markéta Spravedlivá

Tabulka 25: Výpočet daňové povinnosti v Německu

Položky výpočtu	Suma Kč (zaokrouhlená)	Suma EUR
Příjmy:		
Samostatná činnost	2 150 000	87 612,06
Pronájem	420 000	17 114,91
Prodej pozemku	5 300 000	215 973,92
Příjmy celkem	7 870 000	320 700,90
Náklady na dosažení příjmů	2 238 000	91 198,04
Rozdíl příjmy/náklady	5 632 000	229 502,85
Speciální výdaje		
Zdravotní a sociální pojištění	100 800	4 107,58
Penzijní příspěvky	36 000	1 466,99
Soukromé školné (30%)	11 400	464,55
Dar nadaci	50 000	2 037,49
Nezdanitelné částky		
Na poplatníka	267 682	10 908,00
Na dítě	98 356	4 008,00
Nezdanitelné částky celkem	366 039	14 916,00
Základ daně (zaokrouhlený)	5 067 761	206 510,00
Daň*	1 883 720	76 761,22
Solidární přírážka 5,5% ZD	278 726	11 358,05
Daňová povinnost	2 162 446	88 119,27

Vlastní výpočty, 2023

*Vzorec pro výpočet daně v daňovém pásmu, do kterého spadá paní Spravedlivá vypadá následovně: $0,42 * x - 9972,98$. U tohoto pásma není nutno počítat žádný koeficient. Písmeno „x“ ve vzorci značí samotný základ daně zaokrouhlený na celá eura dolů. Výpočet daně má tedy následující podobu: $0,42 * 206 510 - 9972,98 = 76 761,22$ EUR. Takto vypočtená daň se zvyšuje o solidární přírážku ve výši 5,5 % ze základu daně ($206 510 * 0,055$) = 11358,05 EUR. Konečná daň je součtem daně z příjmů a solidární přírážky.

Dle německého daňového systému, by paní Spravedlivá na dani odvedla 2 162 446 Kč. V České republice, pomocí uplatnění paušálních výdajů byla odvedená částka na dani 726 456 Kč. Je patrné, že německá daňová povinnost je enormně vyšší. V České republice je rovná 15 % daň bez ohledu na výši základu daně. Pokud by základ daně překročil 48násobek průměrné mzdy, zatěžoval by se tento aktivní příjem (zaměstnání a podnikání) ještě solidární daní ve výši 7 %. Naproti tomu v Německu při dosažení takto vysokého příjmu by paní Spravedlivá spadala do 4. daňového pásma se sazbou 42 %.

4.5 Daňové zatížení modelových příkladů v Polsku

Polští daňoví poplatníci mají poměrně širokou škálu způsobů, kterými mohou daň z příjmu fyzických osob platit. Způsob zdanění je buď progresivní daňovou stupnicí, lineární daňovou sazbou nebo paušální částkou z registrovaných příjmů. Při volbě progresivní daňové stupnice zdaňuje poplatník základ daně 12 %, následně při překročení částky 120 000 PLN, daňová sazba se zvedá na 32 % na tu část daně, která uvedenou sumu překračuje. Poplatník může také použít paušální daňovou sazbu bez ohledu na výši příjmů. Při platbě paušální částky z registrovaných příjmů se platí od 2 do 17 % dle oboru, ve kterém podniká

Pro zjištění míry zdanění podnikatelských subjektů bude použit výpočet z kapitoly 3.7, konkrétně tabulka č. 12. Pro připomenutí je tabulka s postupem výpočtu uvedena níže.

Tabulka č. 12: Sazby DPFO v Polsku pro rok 2022

Roční příjem	Sazba daně
0 – 120 000 PLN	12% - nezdanitelná část 3 600 PLN
> 120 000 PLN	10,800 PLN + 32% přebytku nad 120 000 PLN

Zdroj: Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych, 2023

4.5.1 Modelový příklad 1 – Miloš Topenář

Z důvodu vysokých nákladů na dosažení příjmů pana Topenáře byl pro komparaci zvolen způsob progresivní daňové stupnice. Způsoby jako je lineární daň ve výši 19 % nebo paušální částka z registrovaných příjmů, kdy maximální možné uplatnění nákladů je ve výši

17 %, je na první pohled nevýhodnou variantou. Výpočet daňové povinnosti by vypadal následovně:

Tabulka 26: Výpočet daňové povinnosti v Polsku

Položky výpočtu	Suma Kč (zaokrouhlená)	Suma PLN
Příjmy:		
Samostatná činnost	3 501 015	668 132,63
Pronájem	120 000	22 900,76
Závislá činnost	12 000	2 290,08
Příjmy celkem	3 633 015	693 323,47
Náklady na dosažení příjmů	3 559 151	679 227,29
Rozdíl příjmy/náklady	73 864	14 096,18
Odčitatelné položky		
Výdaje na sociální zabezpečení	63 181	12 057,44
Základ daně (zaokrouhlený)	10 683	2 038,74
Daň 12 %	1 282	244,56
Nezdanitelná část	18 864	3 600,00
Výsledná daň	0	0
Základ daně (zaokrouhlený)		0
Daňová povinnost	0	0

Vlastní výpočty, 2023

Tím, že pan Topenář má vysoké náklady na dosažení jeho příjmů a tím pádem má nízký výsledek hospodaření, vyšla nulová daňová povinnost, stejně jako v ČR a Německu.

4.5.2 Modelový příklad 2 – Stanislav Čistý

První možností je zdanění pomocí tzv. lineární daně, ve výši 19 % bez ohledu na výši dosažených příjmů podnikatele. Při výběru tohoto způsobu zdanění by pan Čistý zdanil svůj výsledek hospodaření ve výši 1 207 094 Kč 19 %, což by znamenalo daňovou povinnost ve výši **229 348 Kč**.

Další možností je progresivní daňová stupnice. Od roku 2022 byla tato forma zdanění zjednodušena a to tak, že prvních 120 000 PLN je zdaněno ve výši 12 %, od toho je následně odečtena sleva na dani, v jednotné výši 3 600 PLN. Částka převyšující 120 000 PLN je zdaněna ve výši 32 %. Výpočet při použití tohoto způsobu zdanění by vypadal následovně:

Tabulka 27: Výpočet daňové povinnosti v Polsku

Položky výpočtu	Suma Kč (zaokrouhlená)	Suma PLN
Výsledek hospodaření	1 207 094	230 361,45
Odčitatelné položky		
Sociální zabezpečení	108 288	20 665,64
Základ daně z podnikání	1 098 806	209 695,81
Základ daně 12%	628 800	120 000,00
Daň 12%	75 456	14 400,00
Sleva na dani	18 864	3600,00
Základ daně 32 %	470 006	89 695,81
Daň 32%	150 401	28 702,65
Výsledná daňová povinnost	225 857	43 102,65
Sleva na dítě	11 654	2 224,08
Daňová povinnost	214 203	40 878,58

Vlastní výpočty. 2023

Ačkoliv na první pohled při sazbě daně ve výši 12 % by se mohlo jevit, že míra zdanění v Polsku bude daleko nižší než v ČR, následnou progresí daně ve výši 32 % je celkové daňové zatížení subjektu daleko vyšší.

Dalším důvodem vyššího zdanění je i fakt, že na rozdíl od ČR jsou poskytováno méně slev na dani a v nižší výši jako například sleva na dvě děti kdy jedno je držitelem průkazu ZTP činila 59 844 Kč, oproti tomu v Polsku je sleva pouze ve výši 11 654 Kč. Obecně lze říct, že nižší daňové zatížení by se pozitivně projevilo u takové skupiny poplatníků s nižšími příjmy.

4.5.3 Modelový příklad 3 – Mgr. Markéta Spravedlivá

První možností je zdanění pomocí tzv. lineární daně, ve výši 19 % bez ohledu na výši dosažených příjmů podnikatele. Při výběru tohoto způsobu zdanění by paní Spravedlivá zdanila svůj výsledek hospodaření ve výši 5 632 000 Kč 19 %, což by znamenalo daňovou povinnost ve výši **1 070 000 Kč**.

Další možností je progresivní daňová stupnice. Výpočet daňové povinnosti při použití této metody by vypadal následovně:

Tabulka 28: Výpočet daňové povinnosti v Polsku

Položky výpočtu	Suma Kč (zaokrouhlená)	Suma PLN
Výsledek hospodaření z podnikání	1 912 000	364 885,49
Nájemné	420 000	80 152,67
Prodej pozemku	3 300 000	629 770,99
Celkový základ daně	5 632 000	1 074 809,15
Odčitatelné položky		
Sociální zabezpečení	100 800	19 236,64
Základ daně z podnikání a nájmu	2 332 000	445 038,16
Základ daně 12%	628 800	120 000,00
Daň 12%	75 456	14 400,00
Sleva na dani	18 864	3 600,00
Základ daně 32 %	1 703 200	325 038,16
Daň 32%	545 024	104 012,21
Základ daně 19 %	3 300 000	629 770,99
Daň 19%	627 000	119 656,48
Výsledná daňová povinnost	1 247 480	238 068,70
Sleva na dítě	5 827	1 112,04
Daňová povinnost	1 241 652	236 956,66

Vlastní výpočty, 2023

V následující komparaci si lze všimnout, že pro paní Spravedlivou se jeví výhodnější varianta lineárního zdanění v rámci polského daňového systému. Stejně jako u předchozích subjektů je daňové zatížení v Polsku zrovna tak vyšší než v České republice, a to z toho důvodu progresivní daně, kdy dosahuje značně vyššího příjmu, které se následně zatěžují daní 32 %.

5 Zhodnocení výsledků

5.1 Zhodnocení míry zdanění subjektů v České republice

Diplomová práce hodnotila míru zdanění u třech modelových příkladů. Možnosti, kterými se lze dopočítat výsledné daňové povinnosti jsou v České republice tři. První z nich je paušální daň, druhou je uplatnění paušálních výdajů v procentech proti dosaženým příjmům a třetí je uplatnění skutečně vynaložených nákladů na dosažení a udržení příjmů.

Prvním zkoumaným daňovým subjektem byl pan Topenář, který provozuje řemeslnou živnost. Byť se může na první pohled zdát, že u řemeslných živností je výhodné zvolit variantu paušálních výdajů, jelikož je možné uplatnit výši nákladů až do 80 % dosažených příjmů, není tomu vždy tak. Výběr vhodného způsobu zdanění se odvíjí od druhu činnosti, výše příjmů a od náročnosti podnikání na náklady na dosažení zisku. Největší překážkou paušálního uplatnění nákladů v tomto případě je horní hranice možnosti uplatnění paušálu, a ta byla pro minulé zdaňovací období stanovena na 1 000 000 Kč. Pro pana Topenáře, který měl za rok 2022 náklady ve výši 3 677 427 Kč je to hned velký vykřičník, aby vedl i skutečně vynaložené náklady, jelikož maximální možná částka, kterou by mohl v režimu paušálních nákladů použít oproti dosaženým příjmům by byla „pouhých“ 800 000 Kč, které v jeho případě odpovídají 21 % skutečně vynaložených nákladů. Výsledný rozdíl mezi jednotlivými způsoby zdanění činil sumu 385 110 Kč, kdy při použití paušálních nákladů by panu Topenáři vznikl nedoplatek na dani ve výši 345 786 Kč, naopak při použití skutečně vynaložených nákladů vznikl přeplatek na dani vlivem daňových bonusů ve výši 39 324 Kč. Konkrétně u pana Topenáře byla tato varianta vyřešená tím, že je plátcem DPH, které odvádí čtvrtletně a má ze zákona povinnost vést záznamní povinnost o evidenci k DPH o uskutečněných a přijatých plněních. Fakt, že je plátcem DPH zavrhuje možnost odvádět daň paušálně, jelikož je to jedna z překážek vstupu do tohoto režimu.

Druhým zkoumaným daňovým subjektem byl pan Čistý, který provozuje činnost odborného poradce v oblasti čistíček odpadních vod. U pana Čistého nebyl rozdíl ve výsledné dani tak markantní jako v předešlém modelovém příkladu pana Topenáře. Rozdíl daňové povinnosti činil 6 810 Kč. Při uplatnění paušálních nákladů vznikla panu Čistému daňová povinnost ve výši 48 351 Kč, naproti tomu při použití skutečně vynaložených nákladů na dosažení příjmů byla daňová povinnost ve výši 55 161 Kč. Při výkonu činností, kde podnikatelům nevznikají

přílišné náklady na poskytování služeb, materiálu a zboží je běžné, že se pohybují na hraně paušálních a skutečných nákladů. Ve vlastním zájmu podnikatelů je výhodné vést i skutečné náklady a následně se na konci roku rozhodnout dle nižší daňové povinnosti, kterou metodu zdanění zvolit. Opět jako u pana Topenáře byla tato situace vyřešena tím, že je pan Čistý také plátcem DPH, kde je povinen vést záznamní povinnost k této dani. Možnost uplatnění paušální daně byla tímto také automaticky znemožněna.

Třetím zkoumaným subjektem byla paní Spravedlivá, provozující činnosti advokáta. Tento obor činnosti se řadí do podnikání provozovaného na základě jiného, než živnostenského zákona, konkrétně zákona č. 85/1996 Sb. Zákon o advokacii. Ani u paní Spravedlivé, stejně jako u pana Čistého nedošlo komparací způsobů zdanění paušálními náklady a skutečně vynaloženými náklady v porovnání s tak vysokými příjmy k markantnímu rozdílu daňového zatížení. Rozdíl daňové povinnosti byl ve výši 24 300 Kč. Daňová povinnost s použitím paušálních výdajů vyšla ve výši 726 456 Kč a při použití skutečných nákladů byla daňová povinnost ve výši 750 756 Kč. Opět se jednalo o činnost s poměrně nízkými náklady na dosažení a udržení příjmů. Náklady na služby poskytované advokátem tvoří zejména mzdové náklady a nájemné kancelářských prostor včetně služeb, které jsou s nájmem spojené. I zde se způsob uplatnění paušálních výdajů jevil jako výhodnější varianta. Opět, jako pro plátce DPH pro ní nepřipadá možnost odvádění daně v paušálním režimu.

Je důležité zmínit, že evidence skutečných nákladů během roku je pro podnikatele, kteří nejsou v účetnictví zběhlí poměrně administrativně náročná. Obsahuje archivaci veškerých zaplacených faktur, zjednodušených daňových dokladů a dalších dokumentů. Mimo jiné je pro případné kontroly ze strany státní správy vyžadována určitá spořádanost a organizovanost v evidenci. Výdajový paušál je pro podnikatele jednoduchým a pro mnohé z nich výhodnějším způsobem, jak své výdaje v daňovém přiznání uplatnit. Veškeré povinnosti s evidencí nákladů jim tímto způsobem odpadají a podnikatelům tím pádem stačí vést evidenci pohledávek a příjmů. Jak potvrdil případ pana Topenáře, jsou mezi podnikateli případy, kdy jsou rozdíly mezi těmito způsoby zdanění tak velké, že je výhodné skutečné náklady opravdu evidovat, i přes potencionální náklady za účetní služby nebo za věnovaný čas, který je podnikatel ochoten administrativně věnovat za účelem vyšší finanční úspory.

5.2 Mezinárodní zhodnocení míry zdanění

Modelové příklady byly následně porovnávány se stejnými příjmy ve vybraných sousedních státech, Německu a Polsku. Hlavním tématem pro mezinárodní srovnání je progresivní způsob zdanění. Progresivní způsob zdanění je takový způsob, při kterém roste sazba daně spolu se zvyšujícím se příjmem daňového poplatníka.

Obecně lze prohlásit, že progresivní způsob zdanění má své výhody i nevýhody, zároveň je závislý na mnoha faktorech, mezi které patří mimo jiné ekonomická situace země, sociální politika nebo preference obyvatelstva. Progresivní zdanění umožňuje snížit daňové zatížení těm osobám, které mají střední až nízké příjmy, zároveň zvyšuje daňové zatížení vysokopříjmovým skupinám osob. Progresivní způsob zdanění si klade za cíl spravedlivé rozdělení daňového břemene ve smyslu financování veřejných programů a služeb jako jsou například školy, sociální a zdravotnická zařízení, infrastruktura nebo služby bezpečnostních složek jako jsou policie, hasiči, záchranná služba, armáda atd. Tím je možno dosáhnout vyšší životní úrovně obyvatelstva, jako je například Norsko, Švédsko nebo Belgie, které patří mezi země s nejvyšší sazbou daně z příjmu.

Výhodou z pohledu sociální nerovnosti je přerozdělování bohatství od bohatých ke střední a chudší třídě obyvatelstva a tím napomáhá ke snižování nerovnosti ve společnosti. Další výhodou je podpora ekonomické stability, kdy může progresivní zdanění vést k vyšším vládním příjmům, které dále podporují hospodářský růst a stabilizaci ekonomiky státu. Někteří podnikatelé mohou vnímat progresivní způsob zdanění negativně v tom smyslu, že větší pracovní nasazení spolu s vyššími příjmy znamenají zároveň větší podíl zdanění.

Je důležité najít rovnováhu mezi spravedlivou mírou zdanění a udržením hospodářského růstu. Teoreticky by se dalo říct, že pokud by daně byly nastaveny příliš vysoko, mohly by mít ve finále negativní dopad na podnikání jednotlivců, kteří by mohli v důsledku menšího konečného zisku omezit své investice nebo přesunout své podnikání do zemí s menší mírou zdanění. Důsledkem toho může být úbytek nabídky pracovních míst v dané zemi a potencionální zvýšení míry nezaměstnanosti.

Před samotnou mezinárodní komparací byla vyvozena teze, kdy byl stanoven předpoklad míry zdanění. Lze se domnívat, že míra zdanění předchozích modelových příkladů se bude výrazně lišit ve vybraných sousedních státech, a to z toho důvodu, že v Německu daňové zatížení podnikajících subjektů může činit až 45 %. Dalším důvodem je mimo jiné i to, že každý subjekt je povinen dále odvádět solidární přírážku ve výši 5,5 % ze základu daně. Solidární přírážka byla v Německu zavedena po sjednocení východního a západního Německa na podporu ekonomiky východního bloku. Německo již několikrát uvažovalo o jejím zrušení, nicméně tato solidární přírážka zůstává dodnes. Oproti tomu Polsko zatěžuje část základu daně „pouhými“ 12 %, přičemž solidární přírážkou jsou zatěžováni daňové subjekty s daňovým základem až nad 1 000 000 PLN, proto se lze domnívat, že daňové zatížení subjektů v Polsku bude nižší než v České republice.

První subjekt, pan Topenář by se stejným výsledkem hospodaření platil jak v Německu, tak v Polsku daň nulovou. Jeho skutečné náklady byly za rok 2022 v takové výši, že základ daně spadal v obou sousedních státech do osvobozeného základu daně, ze kterého není vyměřována žádná daň. Volbu lineární polské daně či uplatnění paušálních nákladů bylo možné hned zamítnout z důvodu finanční nevýhodnosti.

Pan Čistý by byl se svým výsledkem hospodaření v Německu zatížen daňovou povinností spolu se solidární přírážkou v přepočtu na českou měnu částkou 164 543 Kč. V Polsku by daňová povinnost činila 214.204 Kč. Ačkoliv na první pohled při sazbě daně ve výši 12 % by se mohlo jevit, že míra zdanění v Polsku bude daleko nižší než v ČR, následnou progresí daně ve výši 32 % je celkové daňové zatížení subjektu daleko vyšší. Spolu s nízkými slevami na dani, jako např. sleva na děti, školkovné atd. které jsou oproti České republice a Německu výrazně nižší, by se polský způsob zdanění stal pro pana Čistého nejmíň výhodným.

Paní Spravedlivá by dle německého daňového systému na dani odvedla 2 162 446 Kč. Je patrné, že německá daňová povinnost je enormně vyšší v porovnání s českou daňovou povinností, která činila 726 465 Kč. V Německu při dosažení takto vysokého příjmu by paní Spravedlivá spadala do 4. daňového pásma se sazbou 42 %. V Polsku by paní Spravedlivá byla zatížena daní 1 241 653 Kč při využití způsobu progresivních daňových stupnic. Takto vysoká daň je způsobena tím, že základ daně převyšující hranici 120 000 PLN, což v případě

paní Spravedlivé byla částka 1 703 200 Kč, který byl zdaněn vyšší sazbou daně 32 %. Dále prodej nemovitostí je v Polsku daněn automaticky sazbou 19 %.

Ve výsledku výhodnější variantou, také méně administrativně náročnou, by byla volba lineární daně, kdy se zdanitelné příjmy v Polsku daní rovnou sazbou 19 %. Výsledná daň by pro tuto variantu činila 1 070 000 Kč.

Předem stanovenou tezi, kdy Německá daňová povinnost bude výrazně vyšší než v České republice lze provedenou komparací potvrdit na základě výše daňové povinnosti subjektů. Předpoklad nižší míry zdanění dle polského daňového systému však nebyl potvrzen. Část základu daně (do 120 000 PLN) je sice zatížena nižší sazbou 12%, nicméně nižší slevy na dani a následné zdanění zbytku základu daně nad 120 000 PLN sazbou 32% daňovou povinnost navýšilo tak, že byla ve výsledku vyšší než v České republice.

Je však důležité zmínit, že při mezinárodní komparaci bylo nakládáno se subjekty, kteří své odčitatelné položky a slevy na dani mají přizpůsobené českému daňovému systému za účelem snížení české daňové povinnosti. Při rozhodování o podnikání v určité zemi je na místě zvážit, jaké odčitatelné položky a slevy jsou možné v zemi uplatnit, jak je podnikatel může využít ve svůj prospěch a jaký budou mít dopad na výslednou daňovou povinnost.

6 Závěr

Tato diplomová práce byla věnována tématu zdanění podnikajících fyzických osob. K výsledné daňové povinnosti lze dojít podle českých daňových norem několika způsoby, kdy každý z nich je správný a v souladu se zákonem. Otázkou však je, jak velkou finanční úsporu dokážou jednotlivé způsoby zdanění podnikateli přinést.

Hlavním cílem diplomové práce bylo identifikovat způsoby zdanění u nadefinovaných podnikajících fyzických osob v České republice, následně poskytnout ucelený pohled na definici míry zdanění a konečný výběr nejvýhodnějšího způsobu zdanění příjmů. Výběr probíhal na základě komparace různých způsobů výpočtu daňové povinnosti na základě nejnižší vypočtené daně.

Literární rešerše byla vypracována dle odborné literatury a dostupných internetových zdrojů včetně oficiálních stránek státní správy. Jednotlivé kapitoly literární rešerše poskytly přehlednou deskripci témat týkajících se samotného živnostenského podnikání, dále daně z příjmu fyzických osob, schéma celkového zdanění a v neposlední řadě jednotlivé způsoby evidence podnikatelské činnosti. Na závěr literární rešerše byly za účelem splnění dílčího cíle zpracovány kapitoly týkající se podmínek zdanění ve dvou sousedních státech České republiky, konkrétně Německa a Polska. Kapitoly byly zpracovávány převážně z dostupné daňové legislativy jednotlivých států.

Praktická část práce se zabývala aplikací způsobu zdanění na konkrétních modelových příkladech. Následně byla vybrána metoda nejvýhodnějšího způsobu zdanění na základě nejnižší daňové povinnosti. Výši DPFO může ovlivnit mnoho okolností a faktorů, proto je důležité individuální posouzení každého jednotlivce, jak se šlo přesvědčit u výpočtů v praktické části.

Dílčí cíl práce se zabýval komparací stejných modelových případů tak, jako kdyby svou činnost provozovali ve vybraných státech, Německu a Polsku a následně svůj výsledek hospodaření danili dle zahraniční daňové legislativy. Předem stanovená teze byla pro Německo potvrzena, kdy modelové příklady potvrdily vyšší míru zdanění oproti České republice, naopak předpoklad nižší míry zdanění oproti České republice nebyl potvrzen.

Hlavním předpokladem pro mezinárodní komparaci je však podrobná znalost všech okolností, které mohou přispět k efektivnějšímu stanovení základu daně, jeho následné úpravě a co nejvyšší možné finanční úspoře podnikatelů.

7 Seznam použitých zdrojů

- [1] § 20 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.
- [2] JEHLIČKA, Oldřich, Jiří ŠVESTKA a Marta ŠKÁROVÁ. *Občanský zákoník: komentář*. 9. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. Komentované zákony (C.H. Beck). ISBN 80-7179-881-9.
- [3] § 19 odst. 1-2 zákona č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník
- [4] § 30-32 zákona č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník
- [5] KUNŠTÁTOVÁ, Tatiana. *Živnostenský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-731-6.
- [6] Co je a co není živnost? | Praha 1. Oficiální portál Městské části Praha 1 | Praha 1 [online]. Copyright © [cit. 23.08.2022]. Dostupné z: <https://www.praha1.cz/faq/co-je-a-co-neni-zivnost/>
- [7] § 5 zákona č. 455/1991 Sb., Zákon o živnostenském podnikání
- [8] čl. 173, Hlava XVII, Smlouva o fungování EU (SFEU)
- [9] Roční přehled podnikatelů a živností | MPO. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. Copyright © Copyright 2005. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/rocní-prehled-podnikatelu-a-zivnosti--222295/>
- [10] § 37 zákona č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník
- [11] § 7 zákona č. 455/1991 Sb., Zákon o živnostenském podnikání

- [12] PRŮCHA, Petr. 2005. *Živnostenské právo*. Brno: Masarykova univerzita. Edice učebnic Právnické fakulty MU, č. 362. ISBN 80-210-3778-4.
- [13] Ohlašovací živnosti (živnosti řemeslné, vázané a živnost volná) | Praha 1. Oficiální portál Městské části Praha 1 | Praha 1 [online]. Copyright © [cit. 31.10.2022]. Dostupné z: <https://www.praha1.cz/faq/ohlasovaci-zivnosti-zivnosti-remeslne-vazane-a-zivnost-volna/>
- [14] § 10 zákona č. 455/1991 Sb., Zákon o živnostenském podnikání
- [15] IČO, nebo IČ? Co to vlastně je a jak ho získat - iDoklad online fakturace. Prostě fakturuj! | Jednoduchá online fakturace | iDoklad [online]. Copyright © Copyright 2022 Solitea a.s. [cit. 31.10.2022]. Dostupné z: <https://www.idoklad.cz/blog/ico-nebo-ic-co-to-vlastne-je-a-jak-ho-ziskat>
- [16] § 2 Zákona č. 586/1992 Sb., Zákon o daních z příjmů
- [17] BERÁNEK, Petr. Průvodce zákonem o daních z příjmů pro OSVČ: a další poplatníky s dílčím základem v § 7. Olomouc: ANAG, 2021. Účetnictví (ANAG). ISBN 978-80-7554-3189
- [18] ŠULCOVÁ-SEIDLOVÁ, Marta, Gabriela KUKALOVÁ a Lukáš MORAVEC. Daňová soustava. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2014. ISBN 978-80-213-2451-0.
- [19] Ostatní | Fyzické osoby | Daň z příjmů | Daně | Daně | Finanční správa. Finanční správa [online]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby/ostatni>
- [20] § 16 Zákona č. 586/1992 Sb., Zákon o daních z příjmů
- [21] Finanční správa ČR, Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby/obecne-informace>

- [22] BERÁNEK, Petr. Průvodce zákonem o daních z příjmů pro OSVČ: a další poplatníky s dílčím základem v § 7. Olomouc: ANAG, 2021. Účetnictví (ANAG). ISBN 978-80-7554-3189.
- [23] VANČUROVÁ, Alena. Zdanění osobních příjmů. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-236-7, str. 191
- [24] § 1 zákona č. 563/1991 Sb., Zákon o účetnictví
- [25] Účetnictví versus daňová evidence – hlavní rozdíly - Portál POHODA. Informace pro účetní a podnikatele - Portál POHODA [online]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/pro-podnikatele/jak-zacit-podnikat/ucetnictvi-danova-evidence-pausal/ucetnictvi-versus-danova-evidence-%E2%80%93-hlavni-rozdily/>
- [26] § 7 zákona č. 586/1992 Sb., Zákon o daních z příjmů
- [27] Obecné informace | Paušální daň | Daň z příjmů | Daně | Daně | Finanční správa. Finanční správa [online]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/pausalni-dan/obecne-informace>
- [28] Alles zu Lohnsteuerklassen. Steuertipps: Tipps, Ratgeber & Software für Ihre Steuererklärung Dostupné z: <https://www.steuertipps.de/lp/steuernsteuerklassen#video>
- [29] NERUDOVÁ, Danuše. Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie. 4., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-626-6.
- [30] Einkommensteuergesetz. (EStG), § 32a. [online]. [cit. 2023 02-18] Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/estg/BJNR010050934.html>
- [31] Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych, Art. 3-27

- [32] Stawki podatkowe PIT (SDG). podatki.gov.pl [online]. Dostupné z: <https://www.podatki.gov.pl/pit/stawki-podatkowe/>
- [33] Portal Gov.pl. Portal Gov.pl [online]. Dostupné z: <https://www.gov.pl/>
- [34] KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-165-3
- [35] TEPPEROVÁ, Jana. Daň z příjmů a pojistné na sociální zabezpečení: souvislosti a kolize v národním i mezinárodním kontextu. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2019. ISBN 978-80-245-2324-8
- [36] Tisková zpráva plnění státního rozpočtu ČR za rok 2021, MFČR, dostupné z: Plnění státního rozpočtu ČR za prosinec 2021 | 2022 | Ministerstvo financí ČR (mfcf.cz)

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Způsoby uplatnění výdajů pro základ daně.....	32
Obrázek 2: HDP na obyvatele států EU.....	36
Obrázek 3: Daňový systém ČR.....	77
Obrázek 4: Schéma přímých daní v ČR.....	77
Obrázek 5: Schéma odvodu přímých daní.....	78
Obrázek 6: Schéma nepřímých daní v ČR.....	79
Obrázek 7: Schéma odvodu nepřímých daní.....	79
Obrázek 8: Subsystémy veřejného pojistného.....	81

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Stanovení dílčího základu daně dle druhu příjmů.....	26
Tabulka 2: Slevy na dani a daňová zvýhodnění pro rok 2022.....	28
Tabulka 3: ZD nepřevyšující 48násobek průměrné mzdy.....	29
Tabulka 4: ZD převyšující 48násobek průměrné mzdy.....	30
Tabulka 5: Platby záloh DPFO.....	31
Tabulka 6: Procentuální uplatnění výdajů z příjmů.....	34
Tabulka 7: Speciální výdaje v Německu.....	38
Tabulka 8: Nezdánitelné částky pro rok 2022.....	38
Tabulka 9: Sazby DPFO v Německu.....	39
Tabulka 10: Odčitatelné položky od základu daně v Polsku.....	41
Tabulka 11: Limity slev na dítě v Polsku.....	41
Tabulka 12: Sazby DPFO v Polsku pro rok 2022.....	41
Tabulka 13: Částky osvobozené od daně v Polsku.....	42
Tabulka 14: Výkaz zisku a ztrát za rok 2022.....	45
Tabulka 15: Výpočet daně paušálním režimem.....	46
Tabulka 16: Výpočet daně pomocí účetnictví.....	47
Tabulka 17: Výkaz zisku a ztrát za rok 2022.....	49
Tabulka 18: Výpočet daně paušálním režimem.....	49
Tabulka 19: Výpočet daně uplatněním skutečných nákladů.....	50

Tabulka 20: Přehled příjmů a výdajů za rok 2022	51
Tabulka 21: Výpočet daně paušálním režimem	52
Tabulka 22: Výpočet daně uplatněním skutečných nákladů.....	53
Tabulka 23: Výpočet daňové povinnosti v Německu	55
Tabulka 24: Výpočet daňové povinnosti v Německu	56
Tabulka 25: Výpočet daňové povinnosti v Německu	57
Tabulka 26: Výpočet daňové povinnosti v Polsku.....	59
Tabulka 27: Výpočet daňové povinnosti v Polsku.....	60
Tabulka 28: Výpočet daňové povinnosti v Polsku.....	61
Tabulka 29: Celostátní daňové příjmy v roce 2021	81

8.3 Seznam grafů

Graf č. 1: Celkový počet podnikatelů od roku 2001 do roku 2021	17
Graf č. 2: Počet podnikajících cizinců od roku 2001 do roku 2021.....	18

Přílohy

Daňový systém ČR jako celek

Definice daní

Nejčastěji daň dle literatury představuje povinnou, nenávratnou a zákonem určenou platbu do veřejného sektoru. Je to platba neekvivalentní, neúčelová a opakuje se v různých časových intervalech. Daň lze také chápat jako tzv. transfer, kterým se rozumí jednostranný pohyb služby, zboží, peněz atd. od jednoho subjektu k druhému. Opačným případem transferu je transakce, která je oboustrannou směnou mezi subjekty.

Neúčelovost daně znamená, že konkrétní daň a její výše neslouží k financování konkrétního vládního projektu, ale stane se součástí celkového příjmu veřejného rozpočtu, z kterého se následně financují veřejné potřeby. Neekvivalentnost je pro poplatníka skutečnost, že mu nevzniká nárok na protihodnotu ze strany státu.³⁴

Funkce daní

Základní požadavky jak na daně samotné, tak na daňový systém vyjádřil již v historii známý ekonom A. Smith, který považoval za zcela základní spravedlnost, efektivnost, průhlednost a právní perfektnost. Ve své podstatě lze konstatovat, že jsou uznávány dodnes.

Úlohy daní vyplývají z hlavních ekonomických funkcí veřejného sektoru a patří mezi ně funkce alokační, redistribuční, fiskální, stimulační a stabilizační.³⁴

- **Fiskální funkce** - je považována za hlavní funkci a obsahuje schopnost naplnit veřejné rozpočty.
- **Redistribuční funkce** – spočívá v přesouvání bohatství směrem k chudší populaci pomocí transferů
- **Alokační funkce** – odebrání prostředků z více financovaných oblastí směrem k podfinancovaným.
- **Stabilizační funkce** – slouží ke zmírnění cyklických výkyvů

³⁴ KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-165-3, str. 15

Stimulační funkce – smysl je v podpoře chování subjektů či jejich odrazení formou daňových zatížení či úlev

Daňový systém

Soubor všech daní, které jsou na území daného státu vybírány se nazývá daňový systém. Aby bylo možné hodnotit daňový systém jako dobrý, měl by splňovat určité požadavky, které jsou na něho kladeny. Daňový systém vnímá propojenost mezi jednotlivými daněmi zejména mezi jejich vztahy a pravidly, podle kterých jsou daně vybírány. Jednotlivá daň má určitá negativa a pozitiva, proto je vhodné zvolit celý daňový systém, a nikoliv jednu daň.²³

Jedním z nejdůležitějších požadavků je, aby zajistil dostatečný daňový výnos, který povede k bezproblémovému chodu státu. Dále by daňový systém měl být efektivní, spravedlivý, jednoduchý, srozumitelný, transparentní, pružný, předvídatelný a odolný vůči daňovým únikům. Spravedlivý hlavně z pohledu platebních schopností subjektů, aby platili právě tolik, kolik je v jejich možnostech. Efektivnost lze chápat jako rozdíl mezi výnosy veřejného rozpočtu a snížením užitku daňových subjektů, kteří jsou daní dotčeni. Cílem je, aby rozdíl mezi nimi byl co nejmenší. Uvalení daně na spotřebu určitého statku by mohlo vést ke snížení jeho spotřeby, případné využití jiného substitutu, nýbrž by to znamenalo snížení objemu odvedené daně do veřejného rozpočtu. Pružnost spočívá ve schopnosti reagovat na požadavky společnosti a na stav ekonomiky státu.²³

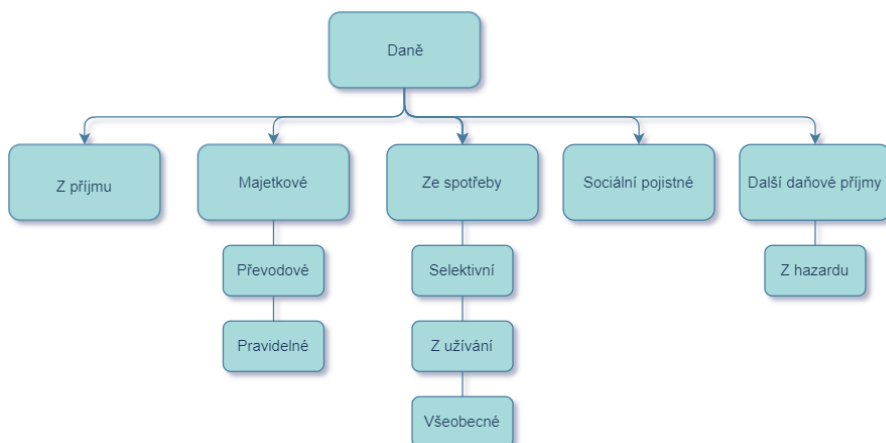
Daňová soustava České republiky

Daňová soustava byla v České republice zavedena 1.1.1993 a nejen v České republice je nejvýznamnějším prostředkem pro získání příjmu do veřejného rozpočtu. To, jak bude daňová soustava uspořádána je dáno jednoznačně zákonem. V Listině základních práv a svobod je ukotveno, že žádný občan nesmí být nucen k platbě státu, aniž by platba nebyla upravena zákonem. Níže jsou zobrazeny skupiny daní českého daňového systému.¹⁸

¹⁸ ŠULCOVÁ-SEIDLOVÁ, Marta, Gabriela KUKALOVÁ a Lukáš MORAVEC. Daňová soustava. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2014. ISBN 978-80-213-2451-0. str.14

²³ VANČUROVÁ, Alena. Zdanění osobních příjmů. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-236-7, str. 54

Obrázek 3: Daňový systém ČR

Zdroj: Vančurová 2021 str. 59, vlastní zpracování

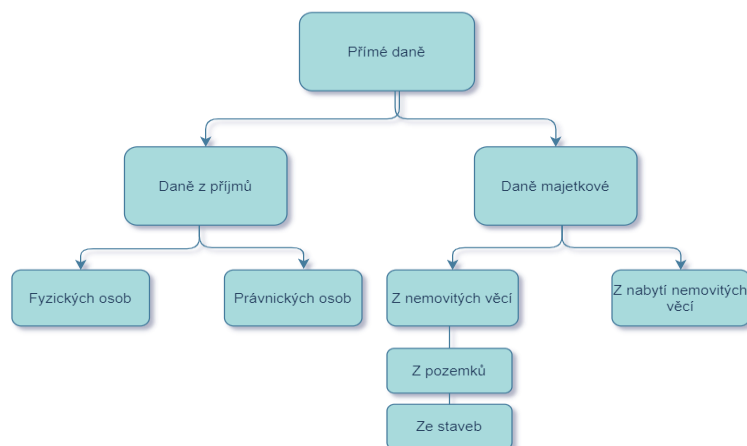
Daňový systém se skládá ze dvou hlavních skupin daní, a to daní přímých a nepřímých, které se pak dále dělí na další dílčí daně, jak lze vidět na Obrázku 4 a 5.

Přímé daně

Přímé daně, také nazývané jako důchodové, jsou placeny na úkor poplatníkovy důchodu. Předpokládá se, že placení těchto daní nelze být převedeno na jiný subjekt.¹⁷

Přehled těchto daní lze vidět na Obrázku č. 4

Obrázek 4: Schéma přímých daní v ČR

Zdroj: Vančurová 2021, str. 61, vlastní zpracování

¹⁸ ŠULCOVÁ-SEIDLOVÁ, Marta, Gabriela KUKALOVÁ a Lukáš MORAVEC. Daňová soustava. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2014. ISBN 978-80-213-2451-0. str.14

U přímých daní lze jednoznačně určit osoba, tzv. daňový subjekt, který bude daň platit. Plátce přímé daně je zároveň poplatníkem a daň je odváděna z jeho příjmů nebo majetku rovnou ke správci daně, kterým je obvykle finanční úřad.¹⁸ Schématické znázornění odvodu přímých daní je vidět na Obrázku č. 5.

Obrázek 5: Schéma odvodu přímých daní

Zdroj: Šulcová, vlastní zpracování str. 25

Nepřímé daně

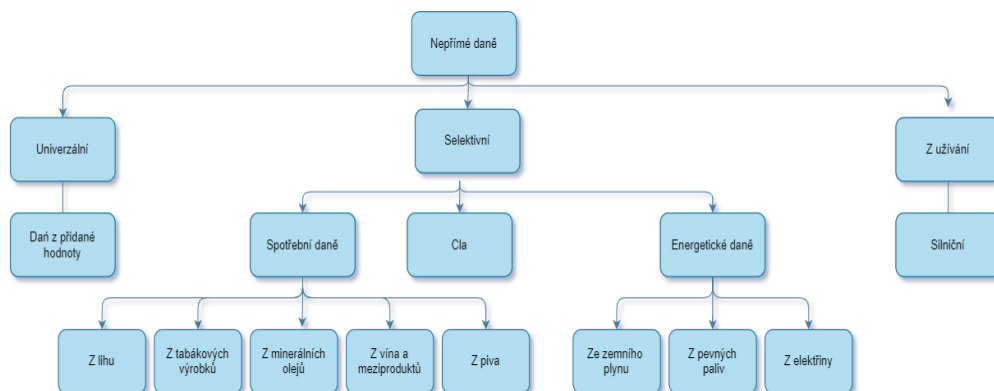
U nepřímých daní se předpokládá, že subjekt odvádějící daň ji neplatí ze svého vlastního důchodu, nýbrž ji přenáší na jiný subjekt. Daň je zpravidla přenesena zvýšením ceny prodávaného statku či poskytované služby.

Nepřímé daně se netýkají přímo důchodů, ale spotřeby. Daň je většinou zahrnuta v samotné ceně statků a služeb. Na Obrázku č. 6 jsou zobrazeny nepřímě daně, které český daňový systém obsahuje.²³

¹⁸ ŠULCOVÁ-SEIDLOVÁ, Marta, Gabriela KUKALOVÁ a Lukáš MORAVEC. Daňová soustava. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2014. ISBN 978-80-213-2451-0. str.25

²³ VANČUROVÁ, Alena. Zdanění osobních příjmů. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-236-7, str. 63

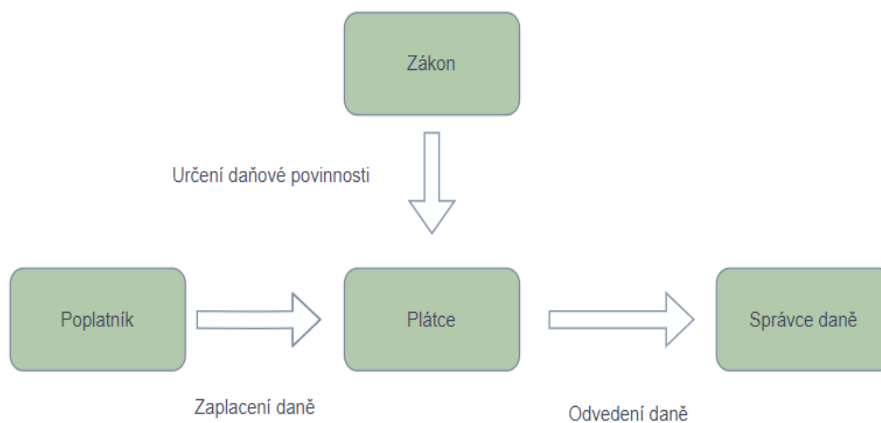
Obrázek 6: Schéma nepřímých daní v ČR

Zdroj: Vančurová, str. 64

U přímých daní se subjekt nazýval poplatníkem. U nepřímých daní jsou subjekty dva. Plátce, který odvádí daň finančnímu úřadu a poplatník, který je daní zasažen v podobě vyšší ceny.³⁴ Schéma odvodu nepřímých daní je zobrazeno na Obrázku č. 7

Obrázek 7: Schéma odvodu nepřímých daní

Zdroj: Šulcová, vlastní zpracování str. 25

³⁴ KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-165-3, str. 20

Ostatní daňové příjmy

Do ostatních daňových příjmů patří zejména pojistné na veřejné zdravotní pojištění a na sociální zabezpečení. U těchto odvodů nelze jednoznačně určit, zda se jedná o daň přímou či nepřímou, jelikož jsou spjaté jak s příjmem konkrétní fyzické osoby, tak na zaměstnavatele, který se také částečně podílí na platbách pojistného, a to mu umožňuje spotřebovávat práci jako výrobní faktor.²³

System zdravotního a sociálního pojištění se dělí do několika subsystémů, které jsou zobrazeny na Obrázku číslo 6. Všechna pojistná jsou považována za fakticky účelová, jelikož jsou vybírána na specifický účel.³⁵

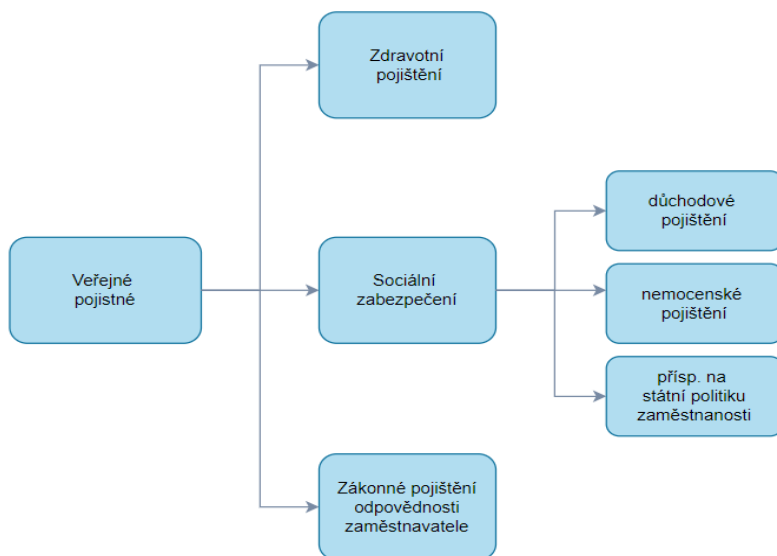
Veřejné zdravotní pojištění slouží k pokrytí výdajů, které jsou spojené s financováním nutné zdravotní péče. Právo na náležitou zdravotní péči, která plyne z veřejného zdravotního pojištění plyne přímo z Ústavy ČR. Zdravotní pojištění se z těchto subsystémů nejvíce odklání, jelikož legislativně spadá pod Ministerstvo zdravotnictví a výnos z pojistného míří zdravotním pojišťovnám, které ho spravují.

Nemocenské pojištění zahrnuje podporu na nemocenské, při ošetřování člena rodiny nebo peněžitou pomoc v mateřství. Důchodové pojištění zajišťuje starobní, invalidní, pozůstalostní důchody. Státní politika zaměstnanosti se zaměřuje na peněžitou podporu v nezaměstnanosti a tzv. aktivní politiku zaměstnanosti, která má za úkol tvorbu nových pracovních míst.²³

²³ VANČUROVÁ, Alena. Zdanění osobních příjmů. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-236-7, str. 67

³⁵ TEPPEROVÁ, Jana. Daň z příjmů a pojistné na sociální zabezpečení: souvislosti a kolize v národním i mezinárodním kontextu. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2019. ISBN 978-80-245-2324-8, str. 20

Obrázek 8: Subsystemy veřejného pojistného

Zdroj: Tepperová, 2019 str. 20, vlastní zpracování

Daně spolu se zdravotním a sociálním pojištěním tvoří drtivou část příjmů do státního rozpočtu a jsou nedílnou součástí fiskální politiky státu. V roce 2021 tvořily tyto příjmy 1.876,55 mld. Kč. Zbytek příjmů, do kterého patří přijaté transfery a kapitálové příjmy, tvořil „pouhých“ 193,09 mld. Kč.³⁶

V Tabulce č. 1 uvedené níže jsou uvedeny daňové příjmy do státního rozpočtu. Z tabulky je viditelné, jak se jednotlivé daně podílejí na tvorbě výnosu plynoucího do veřejných rozpočtů.

Tabulka 29: Celostátní daňové příjmy v roce 2021

Druh daňových příjmů	mld. Kč
Daňové příjmy (včetně ZP a SP)	1876,55
Daňové příjmy bez pojistného na SZ	1033,38
DPH	463,68
Spotřební daně (včetně energ. daní)	157,64
DPPO	200,57
DPFO	172,62
vybíráno srážkou	24,52
placeno plátcí	138,47

³⁶ Tisková zpráva plnění státního rozpočtu ČR za rok 2021, MFČR, dostupné z: Plnění státního rozpočtu ČR za prosinec 2021 | 2022 | Ministerstvo financí ČR (mfcz.cz)

placeno poplatníky	9,63
Silniční daň	5,43
Daň z nemovitých věcí	11,84
Daň z nabytí nemovitých věcí	-0,07
Daň z hazardních her	11,04
Dálniční poplatky	4,86
Ostatní daně a poplatky	5,8
Sociální pojistné	595,48
Zdravotní pojistné	247,69

Zdroj: MFČR, pokladní plnění 2021

Z tabulky lze vyvodit procentuální podíl na celkových příjmech. Nepřímé daně se podílí na daňových příjmech zhruba 33%, přímé daně zhruba 20% a ZP a SP zhruba 45%